LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Area Code 212
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.)	$10.00
Kanadoje	$10.00
Kitur užsienyje	$1200
Jungtinėse Valstijose	$9.00

Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 39 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Antradienis, Gegužės (May) 21, 1968, Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 56-ieji

KRISLAI

Kas toliau?
Apgavystė pagal užsakymą
"Pagalvokime!"
Buvo gyva pekla
"Prisikėlimo miestas"
Baisūs nuostoliai
Kiek yra sveturgimių?

Rašo **A. Bimba**

Skaitlingoji Jungtinė Automobilistų Unija išsibraukė iš Amerikos Darbo Federacijos, nes nebegalėjusi pakęsti jos reakcinio konservatizmo.

Bet kas bus toliau? Kur link automobilistai pasuks?

Daug daug metų prieš tai panašiai pasielgė Jungtinė Angliakasių Unija ir kelios kitos unijos. Tada jos tuoj susibūrė į Industrinių Organizacijų Kongresą ir parašė vieną iš geriausių Amerikos darbininkų judėjimo istorijos puslapį.

Ar ką nors panašaus galvoja ir automobilistų unija?

— — —

Vėliausi apklausinėjimai (šiaudiniai balsavimai), pravesti Harris ir Scammon, rodo sen. Kennedį populiarumu pačioje apačioje. Bet pirmiuose balsavimuose Indianoje, Kolumbijos Distrikte (Washingtone) ir Nebraskoje Kennedis gražiai supliekė visus kitus aspirantus į prezidentus.

Visa bėda su apklausinėjimais yra tame, kad jie atliekami pagal apmokamą užsakymą. Niekas nekontroliuoja, niekas jų neprižiūri. Kuris politikierius nori savo prestižą pakelti, už dolerį susiranda apklausinėtojus.

— — —

Karštai pasveikinęs policiją, kuri šiamis dienomis pagarsėjo studentams galvų skaldymu, menševikų "Keleivio" redaktorius šaukia į savo skaitytojus: "Pagalvokime!"

Bet apie ką čia begalvosi? Viskas aišku, kaip diena: "Keleivis" už policiją prieš studentus!

— — —

O labai didelis klerikalinis galvočius K. Baras, gailiai apraudojęs komunizmo išsiplėtimą, klausia:

"Kaip tai galėjo įvykti? Ar komunizmo esmė visą šį laiką yra buvusi nesuprasta, ar nepilnai suprasta, kad neįžvelgta jame glūdinčių pavojų ir palikta jam netrukdomai vystytis!"

Vargšas Baras. Jis nežino nė to, kad viso pasaulio kapitalizmo jėgos su Amerikos kapitalizmu priešakyje yra užkinkytos komunizmo plėtojimuisi užstoti kelią. Jis nežino, ar gal pamiršo, kad Adolfas Hitleris buvo visą peklą pajudinęs tam tikslui. Jam padėjo ir Mussolinis, ir Pilsudskis. Bet irgi nieko negelbėjo.

Pagaliau, argi mūsų Antanas Smetona, užgrobdamas Lietuvos valdžią ir sušaudydamas komunistų vadus, nesiekė to paties tikslo?

— — —

Į šalies sostinę suplaukę varguoliai įsikuria palapinėse ir jas pavadina "Prisikėlimo miestu". Nors pavadinimas turi religinį antspalvį, bet vis tiek yra gražus pavadinimas. Jis įeis Amerikos darbo liaudies kovų istorijon.

Antra, viskas rodo, kad naujojo "miesto" sugriovimui vingomis unijomis ir kartu maršuoti pirmyn.

Prez. Meany dabar paskelbė, kad jis suspenduoja Jungtinę Auto uniją už laiku nesumokėjimą mokesčių.

6 protesto demonstracijos

Hong Kong.—Čia ir vėl tęsiamos kairiųjų darbininkų demonstracijos prieš Anglijos kolonijinę programą. Policija išskirstė 6 demonstracijas Amerikoje gamintomis dujomis.

10,000 išsikelia iš Hanojaus

Hanojus, Šiaurės Vietnamas. — Apie 10,000 gyventojų išsikelia iš sostinės, kurioje dabar statomos nuo amerikinių bombų slėptuvės.

Izraelis neklauso Jungtinių Tautų

Kairas. — Jungtinė Arabų Respublika paskelbė savo spaudoje Jungtinių Tautų rezoliuciją Izraelio ir arabų konflikto klausimu.

Rezoliucija reikalauja, kad Izraelis pasitrauktų iš okupuotų arabų žemių ir kad Vidurryčių tautos turi naudotis saugumo teisėmis ir pripažinti nusistovėjusius rubežius.

Toji rezoliucija buvo užgirta Izraelio ir Jungtinės Arabų Respublikos. Bet iki šiol Izraelis nepildo užgirtos rezoliucijos, nesitraukia iš arabų žemių, provokuoja naujus susikirtimus.

Š. Vietnamo delegacijos pareiškimas dėl derybų

Paryžius. — TASS-ELTA paskelbė Šiaurės Vietnamo delegacijos pirmininko Suan Thiujo pareiškimą:

"Mes atvykome į Paryžių oficialiai apsvarstyti su Jungtinių Valstijų vyriausybės atstovu klausimo dėl besąlygiško JAV vykdomų bombardavimų ir visų kitų karo veiksmų nutraukimo prieš Vietnamo Demokratinę Respubliką ir vėliau apsvarstyti kitus abi šalis dominančius klausimus.

"Vietnamiečių tauta karštai siekia nepriklausomybės ir taikos. Visuomenė Jungtinėse Valstijose ir visame pasaulyje nori, kad Amerikos karas kaip galima greičiau būtų nutrauktas. Vietnamo atstovai oficialiuose susitikimuose su Jungtinių Valstijų vyriausybės atstovu užims rimtą poziciją ir padarys viską, kad vietnamiečių tautos ir visų pasaulio tautų lūkestis galėtų būti įgyvendinta."

Pasmerkė napalmo naudojimą

Teheranas. — Jungtinių Tautų žmogiškumo teisių konferencija pasmerkė napalmo naudojimą Vietnamo kare.

Kanados Darbininkų Kongresas už Vietnamo karo baigimą

Toronto.—Kanados Darbininkų Kongresas priėmė griežtą prieškarinę rezoliuciją. Kongreso suvažiavimas reikalauja Kanados valdžios nepadėti Amerikai kariauti Vietname, neparduoti karui ginklus ir t. t.

Septintoje Kongreso konstitucinėje konvencijoje dalyvavo 2,000 delegatų. Daugelis delegatų nepasitenkinę, kad AFL-CIO prez. Meany vadovybė nekritikuojama, kaip reikėtų kritikuoti.

Kongresas yra susirišęs su AFL-CIO. Jis gavo iš 27 Kanados unijų reikalavimus, kad konvencija pasisakytų už kovingą programą.

Japonai bijo Amerikos atominių submarinų

Tokijas.—Japonijos premjeras Sato pareiškė, kad Japonija neįsileis Amerikos atominių submarinų, kaip pavojingų Japonijos uostams.

Be to, amerikiečių atominiai submarinai sukelia nenormaliai didelį radioaktyvumą, kurį dabar Japonijos mokslininkai tyrinėja.

Anglijos spauda buvo užstreikuota

Londonas. — Gegužės 15 dieną visi laikraščiai, apart komunistinio dienraščio "Morning Star," buvo užstreikuoti ir negalėjo pasirodyti.

Trys milijonai spaudos mechanikų buvo išėję vienos dienos streikan. Jie reikalavo nedamokėtų mokesčių.

Tarėsi 14 Afrikos valstybių

Da es Salaam, Tanzanija. Čia buvo susirinkusios 14 rytinės ir centralinės Afrikos valstybių galvos pasitarti apie kooperaciją prekyboje, transporte ir komunikacijoje.

Jungtinė Automobil. darbininkų Unija traukiasi iš AFL-CIO

Atlantic City, N. J. — Jungtinių Automobilių Darbininkų Unijos konvencija priėmė rezoliuciją, kuri suteikia galią šios unijos viršininkams pasitraukti iš AFL-CIO, jeigu AFL-CIO prezidentas Geo. Meany ir kiti viršininkai nepakeis savo nusistatymo nevadovauti ir nedalyvauti darbininkų kovose. Arba jie turėtų pasitraukti iš "mirusio centro".

Iš daugiau kaip 3,000 delegatų tik 20 delegatų balsavo prieš tą rezoliuciją. Rezoliucijoje nurodoma, kad Jungtinė Automobilių Darbininkų Unija pasitrauktų iš AFL-CIO su gruodžio 15 d. Tuomet ji turėtų susirišti su kitomis ko-

Už $1,900 paskolą priverstas užmokėti $14,000 ir dar ne viskas

Washington. — Veidą apsidengęs kauke asmuo aiškino Senato komitetui, kaip jis buvo New Yorke pinigų skolintojų apgautas.

Jis pasiskolino $1,900. Turėjo pagal sutartį kas mėnesį mokėti. Per tą laiką jis jau sumokėjo $14,000 ir mokėjimo nėra galo.

Jeigu iš tokių "bankininkų" tu pasiskolini, jis pasakė, tuomet "turi mokėti visą gyvenimą", nes jie taves niekad nepaleis.

Liūdydamas komitetui, tiek daug nukentėjusis priminė, kad tokių aukų, kaip jis yra šimtai tūkstančių, o gal milijonai.

Tarp daugelio kitų liudininkų buvo viena iš Chicagos. Ji sakė, kad savo invalidą vyrą gydant pasiskolino $300. Negalėdama greit atmokėti buvo priversta prostitute patapti.

Gubernatorius Hughes pasmerkė baltuosius negrų teroristus

Trenton, — New Jersey valstijos gubernatorius R.J. Hughes griežtai smerkė Newarke veikiančią baltųjų sąjungą, kuri turi mieriu terorizuoti negrus taip kaip Ku Klux klaniečiai daro.

Pas gubernatorių lankėsi Newarko majoras H. J. Addonizio, negras poetas LeRoy Jones ir keletas kitų. Išklausęs jų skundus prieš baltuosius teroristus, gub. Hughes pareiškė, kad tie baltieji vidžilantės veikia kaip Hitlerio viešpatavimo laikais veikdavo "nacių šturmininkai". Jis sakė įnešiąs prieš juos bilių legislatūrai.

Hughes reikalavo, kad North Ward Citizens Association, kuri užsiima negrų persekiojimu, turėtų būt paleista, panaikinta.

Daugelis bėga iš Urugvajaus

Montevideo.—Urugvajaus valdžia šiuo metu išduoda leidimus išvykti į kitas šalis apsigyventi apie 1,200 žmonių į mėnesį. Prieš metus laiko išvykdavo tik apie 300 žmonių.

Iš Urugvajaus žmonės bėga todėl kad ten padėtis pasidarė nepastovi, pinigų vertė visai nusmuko, ekonominis gyvenimas labai pasunkėjo. O tokiai mažai šaliai, turinčiai tik apie pustrečio milijono gyventojų, didelis piliečių bėgimas užsienin sudaro sunkią problemą.

Tarėsi su 72 kongresmanais

Washington. — Beturčių vadovas Abernathy tarėsi su 72 kongresmenais, kaip greičiau suteikti beturčiams darbus ir kitokią paramą. Taipgi jis matėsi su daugeliu senatorių.

Skurdžių eisenos į sostinę labai vargingos. Pittsburghą pasiekė apie 1,000 keliauninkų, tarp kurių buvo apie 400 sergančių gerklių uždegimu, viduriavimu ir kitomis ligomis. Kai kuriems teko ligoninėn nueiti. Bet jie pasiryžę netrukus pasiekti sostinę.

Turtingesnieji negrai tariasi, kaip padėti skurdžiams kovoje. Daugelis daktarų, dentistų, advokatų ir kitų profesionalų, taipgi biznierių sutiko prisidėti finansiniai.

TSRS padės Egiptui statyti pramonę

Kairas. — Jungtinės Arabų Respublikos valdžia paskelbė, kad ji susitarė su Tarybų Sąjunga pastatyti milžinišką pramoninį kompleksą.

Pramoninio komplekso pastatymas kainuos 800 milijonų dolerių. Tarybų Sąjunga padės finansais ir inžinieriais. Projektas bus statomas prie Helwan miestelio, 15 mylių nuo Kairo.

Pelnai pakilo 13 proc.

Per pirmąjį šių metų bertainį 567 korporacijų pelnai pakilo 13%. 1967 metais tuo pačiu laiku pakilo 12%.

Studentų ir policijos kovų pasekmės Paryžiaus gatvėse

Paryžius. — TASS-o korespondentas A. Krasikovas praneša:

Išrausti grindiniai, apverstos ir sudegintos automašinos, barikadų liekanos ir aitrus ašarinių dujų debesis — štai reginys, kuris atsiveria prieš paryžiečių akis Lotynų kvartale—studentiškojo Paryžiaus širdyje po praėjusios audringos nakties.

Antrą valandą nakties policijo gavo įsakymą užpulti studentus, surengusius sėdimąją demonstraciją priešais aukštųjų mokyklų rūmus, kurie štai jau daugiau kaip savaitė yra "tvarkos apsaugos" pajėgų užblokuoti.

Prieš tai vakare maždaug 60 tūkstančių studentų ir darbininkų praėjo sostinės gatvėmis ir raudonomis vėliavomis, dainuodami "Internacionalą." Manifestantų plakatuose buvo surašyti jų pagrindiniai reikalavimai: nedelsiant paleisti visus šiomis dienomis suimtus studentų judėjimo dalyvius, pašalinti policiją iš aukštųjų mokyklų ir atnaujinti normalius užsiėmimus.

Prancūzijos darbininkai užima dirbtuves

Paryžius. — studentų sukilimas visoje Prancūzijoje labai paveikė ir darbininkus. Kaip studentai užima universitetus ir kolegijas, taip ir dabar kai kur darbininkai tai padaro. Nacionalizuotos automobilių darbtuvės jau darbininkų užimtos.

Premjeras Pompidou baisiai susirūpinęs besiplečiančia studentų ir darbininkų kova, kuri gali pereiti į revoliucinę kovą. "Vyriausybė privalo ginti respubliką, — Pompidou pareiškė, — ir ji apgins ją". Atrodo kad tai būtų pavojus visai Prancūzijos respublikai.

Studentai ir darbininkai kaip tik ir gina respubliką nuo diktatūros įsigalėjimo, kad prez. de Gaulle nepataptų pilnu diktatorium. Studentai ir darbininkai kovoja už demokratines teises mokyklose ir už didesnes algas darbovietėse, taipgi kartu demonstruoja prieš Amerikos vedamą karą Vietname.

Sorbonne universitete studentai pakabino didžiulę prez. Johnsono karikatūrą, kurioje Johnsonas stovi ant kaukolių kalno, kaip "Criminel de guerre" (karo kriminalistas).

Mirė J. P. Benikaitis

Gegužės 13 d. mirė pažangietis veikėjas J. P. Benikaitis. Palaidotas gegužės 15 d. Liūdesyje liko žmona Nancy, duktė Dorathy ir kiti giminės.

"Laisvės" kolektyvas reiškia nuoširdžią užuojautą jo žmonai, dukrai ir kitiems giminėms.

Washington. — Per pirmuosius tris šių metų mėnesius streikai sulaikė arti 10 milijonų žmogaus darbo dienų, sako Darbo Departamentas.

Tai buvo rekordinis darbų sulaikymas per pastaruosius 18 metų. Streikuose dalyvavo 573,000 darbininkų.

Policija išvaikė studentus

Madridas. — Policija panaudojo visas savo jėgas prieš šimtus universiteto studentų, protestuojančių prieš laisvės varžymą.

Studentai reikalauja valdžios panaikinti draudimą viešai veikti Demokratinei Studentų Sąjungai.

Viesulas 11 valstijų

Viesulas persiautė 11 valstijų, užmušė 72 žmones, apie tūkstantį sužeidė, tūkstančiai žmonių liko be pastogės.

Jis perėjo visu smarkumu nuo Arkansas iki Illinois valstijos. Manoma, kad užmuštų bus daug daugiau. Daugelis sužeistų yra kritiškoje padėtyje. Visur padaryta labai daug nuostolių.

Sveturgimiai amerikiečiai dalijasi šitaip: lenkų—1,200,000; italų — 2,000,000; vokiečių — 5,500,000; žydų — 1,500,000; ukrainiečių — 500,000; rusų — 300,000; čekoslovakų — 500,000, vengrų — 130,000.

Lietuviai nepaminėti. Gal mūsų dar bus koks 100,000, gal jau kiek mažiau.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N.Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Mūsų studentijos streikų ir demonstracijų reikšmė

AMERIKOS pažangiųjų žmonių laikraštis "The Worker" savo vedamąjį geg. 14 d. pašventė studentijos kovų ir protestų apibūdinimui. Čia mes juo ir pasinaudojame. Laikraštis sako:

Svarba streikų ir protestų, kurie nusiautė per kolegijas ir universitetus visoje šalyje yra tame, kad studentai nutarė pajudinti pamatinę šalies politinę struktūrą ir monopolijas, kurios ją valdo. Studentija jau toli pirmyn yra nužengus nuo tų laikų kai Barkeley mieste Californijos Universitete buvo išsiveržusi kova už žodžio laisvę. Studentai pagaliau įsitraukė į platųjį politinės veiklos srautą.

Ko gi studentai reikalauja? Pirmoje vietoje jie reikalauja, kad kolegijos ir universitetai būtų atskirti nuo Wall Stryto imperialistinės agresijos Vietname. Jie reikalauja negrų studentams lygybės su specialiu dėmesiu tiems studentams, kuriems tenka nugalėti ilgametės diskriminacijos rezultatus. Jie reikalauja, kad aukštosiose mokyklose būtų įvestos pamokos iš negrų istorijos ir kultūros Afrikoje ir Jungtinėse Valstijose. Jie reikalauja, kad būtų panaikinta universitetų tarybose Wall Stryto kontrolė ir kad jų administracijos būtų sudemonkratintos, taip, kad studentai ir profesoriai turėtų sprendžiamąjį balsą nustatyme pamokų ir tyrimų turinio.

Visi šie klausimai paliečia ne tik studentiją, bet visą tautą.

Iki šiol aukštosios mokyklos buvo centrai, kuriuos stambusis biznis naudojo mazgojimui studentams smegenų, kad jie taptų nauja ekonomijoje, apšvietoje ir politiniame gyvenime vadų karta jo reikalais rūpintis.

Monopolijoms universitetai yra didžiausios svarbos įstaigos. Štai kodėl jos juos kontroliuoja per trustistų tarybas. Štai kodėl jos įsakė nuslopinti studentų kovas, kurios siekia tą kontrolę iš jų atimti.

Taip pat valdančiajai klasei labai svarbu išnaudotojiškiems tikslams palaikyti pasidalinimą tarp baltųjų ir juodųjų žmonių. Universitetuose monopolijos visuomet stengėsi skatinti rasizmą, užgniaužiamos negrų vaidmenį Jungtinių Valstijų istorijoje, neprileisdamos juodųjų studentų prie aukštojo mokslo, neleisdamos baltiesiems ir juodiesiems studentams draugiškai santykiauti.

Štai kodėl studentų pagrindinis reikalavimas panaikinti baltųjų pirmybę aukštosiose mokyklose griauna visą monopolijų palaikomą priespaudos sistemą. Tas pats ir su jų reikalavimais administracijose demokratizacijos ir balso nustatyme pamokų tvarkos ir turinio.

Mūsų studentai yra pasiekę laimėjimų, kuriems panašių dar nėra buvę amerikinėje visuomenėje. Juodo studento vieta jau pripažinta ir visoje eilėje kolegijų-universitetų jau duodamos pamokos iš negrų kultūros ir istorijos. Jau gerokai suduota didžiojo biznio kontrolei mūsų aukštosiose mokyklose.

Aukščiausio pagyrimo nusipelno juodųjų studentų iniciatyva tose kovose ir baltųjų studentų parodytas su jais solidarumas.

Šios studentų kovos parodo, kad galima sudaužyti monopolijų jėga užkrautą ant tautos rasizmą pelno sumetimais. Studentai duoda puikų pavyzdį kitiems visuomenės sluoksniams, ypač organizuctam darbininkų judėjimui, kuris neša didžiulę atsakomybę už pašalinimą rasizmo pavojaus mūsų tautai.

Derybos bus ilgos ir sunkios

PRASIDĖJĘ pasitarimai Paryžiuje tarp Jungtinių Valstijų ir Šiaurės Vietnamo nežada greitų rezultatų. Visi stebėtojai yra vienos bendros nuomonės, būtent, kad derybos bus ilgos ir labai sunkios. Tačiau reikia tikėtis, kad jos prives prie šio barbariško karo baigimo.

Viskas, žinoma, priklauso nuo Jungtinių Valstijų vyriausybės. Iš prezidento Johnsono pasiųstos delegacijos pirmininko Harrimano pareiškimo pasitarimus pradedant neatrodo, kad deryboms einant militariniai veiksmai bus nutraukti prieš Šiaurės Vietnamą ko Š. Vietnamo valdžia reikalauja pasitarimų pavertimui pasitarimu tikromis derybomis taikai pasiekti.

Spektakliai Lietuvoje

Klaipėdos Dramos teatre įvyko naujos vilniečio G. Kanovičiaus pjesės "Niekas nepasibels" premjera. Veikalą režisavo P. Gaidys. Vaidina aktoriai E. Platušaitė, J. Sakalaitė, L. Karniūtė, V. Kancleris, H. Andrikonis, P. Stankus ir kt.

J. Strauso operetę "Vienos kraujas" Kauno muzikiniame teatre pastatė svečiai iš Estijos: režisierius P. Miagis ir dailininkas E. Renteris. Dirigentas — S. Domarkas.

Šiaulių Dramos teatras pastatė A. Fredro trijų veiksmų vodevilį "Damos ir husarai." Režisierė — N. Ogai, dailininkė — J. Taujanskienė.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

KAIP SU DARBAIS ČIA IR TEN?

Chicagos dienraštis "Vilnis" (geg. 10 d.) daro sekamas pastabas:

Beveik kiekvienoje kapitalizmo šalių yra nedarbo problema. Net ir karo metu JAV turi milijonus bedarbių ir bent 15 milijonų senesnių 65 metų amžiaus darbininkų, išėjusių pensijon.

O Tarybų Sąjungoje kitaip. Ypač Sibire, kur eina didelė statyba įvairių industrijų ir namų, reikalinga labai daug darbininkų.

Iš 230 milijonų TSRS gyventojų tik apie ketvirtadalis gyvena anoje pusėj Uralo kalnų—Sibire, o jo žemės plotas yra keliolika kartų didesnis europinę TSRS sritį.

Sibire daugiau mokama už įvairius darbus, bet europiečiai nesiskubina ten vykti. O ir europinėj TSRS daly reikalinga daugiau darbininkų.

Tarybų Sąjungoje nauja kūryba stropiai eina. Daug naujų darbų atsiranda. Darbininkų dėlto stokuoja.

Jei seniau iš Rusijos žmonės keliavo į vakarus, neužilgo gal teks iš vakarų keliauti į TSRS darbo ieškoti.

DĖDĖS SAMO DIDELI IMPERIALISTINIAI APETITAI

Kanadiečių "Liaudies Balse" (geg. 10 d.) straipsnyje "Dėdės Samo apetitai" kalbama apie Jungtinių Valstijų imperializmo grobikiškus kėslus jų santykiuose su Kanada ir kitomis taip vadinamomis "anglo-saksų" šalimis. Laikraštis sako:

Jungtinių Valstijų imperialistai, multibilijonnės korporacijos, ne juokais galvoja apie didelę anglo-saksų imperiją. Jie seiles varvina ne tik dėl turtingos gamtos resursais Kanados, bet ir Anglijos, Australijos ir Naujosios Zelandijos. Viena anglo-saksų valstybė! Štai ko jie nori.

Šiuos planus išdėsto savo knygoje George Ball, dabartinis JAV ambasadorius Jungtinėse Tautose, užėmęs Arthuro Goldbergo vietą.

Kanada kovojanti prieš neišvengiamumą. O tuo neišvengiamumu yra "plati ekonominė integracija, kuri yra reikalinga pilnam realizavimui progresyviai besiplečiančios bendros politinio sprendimo erijos".

Kanada, sako jis, skirtą būti tvirtai surišta su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis.

"Anksčiau ar vėliau, komerciniai reikalai atneš laisvą judėjimą prekių pirmyn ir atgal per mūsų ilgą rubežių", rašo jis.

Šis knygos pasirodymas tuo metu, kada Kanadoje vis plačiau yra kalbama apie sustiprinimą nepriklausomybės, išrodo kaip ir perspėjimas kanadiečiams, kad veltui mes stengiamės.

Taigi, Dėdė Samas prakalbėjo gan atvirai. Mūsų naujas premjeras P. E. Trudeau turėtų įsidėmėti tai. Jo pareiga duoti kanadiečiams vadovybę kovoje už Kanados nepriklausomybės išlaikymą.

MATYT, JIEMS ATSIBODO TUŠČIAŽODŽIAVIMAS.

Per metų metus prieš rinkimus Demokratų ir Republikonų partijos savo pareiškimuose plepėdavo apie "pavergimą" Pabaltijo kraštų (Lietuvos, Estijos ir Latvijos). O jų politikieriams tų šalių "vaduotojai" atsimokėdavo raginimu tautiečių už juos balsuoti.

Bet laikai keičiasi. Tie didžiųjų kapitalistinių partijų politikieriai, matyt, pamatė, kad iš tokios apgavingos ir kvailos politikos jiems naudos labai mažai. Lietuva, Estija ir Latvija jų "malonės" neprašo ir nenori. O čia jų tautiečiai irgi nebešoka pagal "vaduotojų" muziką.

Tai va šiemet prieš rinkimus republikonai savo pareiškime nelaiminguosius Pabaltijos kraštų "vaduotojus" pamiršo ir jų melo apie Pabaltijo kraštų pavergimą nepakartojo.

Aišku, kad tuo labai įsižeidė mūsų "veiksniai". Pranciškonų organas dejuoja:

Respublikonai nustebino šiuo tarpu nutylėjimu — Baltijos valstybių nutylėjimu suminint kitas valstybes, kurios priskiriamos rytų bei vidurio Europai. Nustebino tuo, kad tai ne vieno antro asmens nutylėjimas, o visos partijos koordinacinio komiteto.

Tiesa, to nutylėjimo reiškiniai galėtų būti priskirti ir demokratų vyriausybei. Nutylėjimo ne tiek žodžiais, kiek darbais. Antai Free Europe organizacija. Privati, bet veikianti pagal vyriausybės politiką. Organizacija turi Free Europe radiją. Ji nerado ir neranda galima duoti programas estų, latvių, lietuvių kalbom. Nors daug buvo daroma pastangų, jos visos atsimušė į tuščią tylą. Free Europe turi savo laikraštį, kuriame skelbia žinias apie padėtį rytų Europoje. Retai kada rasi ten žinių apie Baltijos kraštus.

Labai laikas republikonams ir demokratams griežtai keisti Pabaltijo kraštų reikalų nusistatymą ir pripažinti tą faktą, jog tos šalys puikiai jaučiasi tarybinių tautų šeimoje ir neprašo jokio užtarimo. Kol kas Kongrese tų partijų atstovai kasmet pavasarį dar vis palieja didelį kibirą melų apie Lietuvą, Estiją ir Latviją. Laikas su tokiomis kvailystėmis atsisveikinti.

Gal gi minimas republikonų nutylėjimas ir bus tokio pakeitimo pradžia. Pamatysime.

Klaipėdos X vidurinės mokyklos direktoriaus pavaduotojas mokymo-auklėjimo reikalams, Vladas Nausėdas. Be tiesioginio darbo mokykloje šis pedagogas vadovauja Lietuvos TSR paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos Klaipėdos miesto skyriui. Jis—geriausias uostamiesčio kraštotyrininkas. Ilgą laiką Vladas Nausėdas rinko medžiagą apie lietuvių vokietinimą Klaipėdos krašte ir paruošė spaudai 12 spaudos lankų knygą "Lietuvių kova prieš germanizaciją Klaipėdos krašto mokyklose XVI-XX amž.

B. Aleknavičiaus nuotrauka

Prie Sudervėlės

Nuo Vilniaus į vakarus, prie šaltiningo Sudervėlės upelio tvenkinio ir kelio į Čekoniškes, dunkso skarotomis pušimis apaugęs didelis pilekalnis. Jo papėdėje sodyba vadinama Pilaitė. Istorikai mano, kad čia XIV-XV amžiuje stovėjo stipri mūrinė tvirtovė. Sakoma, kad šios vietovės laukuose yra palaidota daug į Vilnių besiveržusių kryžiuočių, žuvusių mūšiuose su lietuviais ties Sudervės upeliu. Po karo, tvarkant Pilaitės ūkio teritoriją, buvo rasta žmonių kaulų, XIV-XV amžiaus monetų, akmeninių sviedinių. Piliakalny dar ir dabar tebėra mūriniai griuvėsiai.

Karams aptilus, prie sugriautos pilies įsikūrė lietuvių didikų-feodalų Viršilų ūkis, kuris su piliakalniu tada vadinosi Viršilų Suderve. Tai buvo stambus ūkis su vandens malūnais, lentpiūve, didele kalve bei kitais įrengimais. Su Viršilų vardu siejasi ir kaimyninis Viršiliškių kaimas, kurio gyventojai ėjo tam ūkiui lažą.

Viršilams išmirus, šiame ūkyje šeimininkavo Vilniaus jėzuitai. Galiausiai Viršilų Sudervės vardas buvo pakeistas Pilaitės vardu.

XIX amžiaus pirmoje pusėje Pilaitėje gyveno rašytoja kunigaikštytė Olimpija Radvilaitė-Mostovska, kuri, panaudodama liaudies padavimus ir legendas, be kitų veikalų, čia parašė apysaką "Vaiduoklis Pilaitėje". Apie šią istorinę vietą rašė Strykovskis, Balinskis, Kirkoras. Čia lankėsi ir įkvėpimo sėmėsi A. Mickevičius, V. Sirokomlė-Kondratavičius.

Dabar Pilaitė prijungta prie Vilniaus miesto ir priklauso Vilniaus žemės ūkio Buivydiškių technikumui.

A Šaulys

• JAV parduodami miniatūriniai radijo siųstuvai. Jie rekomenduojami jūreiviams. Jei laivas skęsta, reikia praryti šią monetos didumo "tabletę." Išilęs nuo kūno temperatūros, aparatas ima veikti ir 10 kilometrų spinduliu siunčia signalą "SOS."

Užuojautos laiškai-telegramos

Gegužės 11 d., mirusio rašytojo Rojaus Mizaros gedulingame susirinkime skaityti sekami žodžiai, prisiųsti Ievai Mizarienei ir draugams.

Telegramos:

Dear Friends—You are gathering today for an unprecedented event, to once more and for the last time bow your heads for beloved Roy Mizara, before the departure of his remains to his native Lithuania, for everlasting, peaceful rest. In this moment of sorrow, we are joining you to bow our heads to Roy Mizara. He devoted his entire life for better living of mankind and brotherhood in the world, to peace on earth. Never neglecting to share sorrow and happiness with the people of Lithuania. Let this devotion to humanity be an inspiration to all of us. Signed—**J. Lesevičius, Montreal Branch, Lithuanian Literary Association.**

-:-

Telegrama: "Vilnies" kolektyvas linki jums laimingos kelionės į Tarybų Lietuvą nugabent visų mūsų mirusio draugo Rojaus palaikus amžinam poilsiui jo gimtinėje. **Levuks Jonikas,** Chicago, Ill.

-:-

Telegrama: Regret cannot be with you to express effection and admiration for Roy that follows him back to final resting place in his native land. Like Martin Luther King, he leaves behind a life of effort to free men in their life times. **Rudolf Baranik** and **May Stevens,** New York City.

-:-

Laiškeliai:

Nuoširdžiai užjaučiu jus vykstančią su tokia liūdna misija į Lietuvą. Prašau padėti ir nuo manęs gėlę ant velionio kapo, kaipo gerbiamo lietuvio, gabaus rašytojo. Linkėdama viso gero, **Pranė Lapienė,** Stony Brook, N. Y.

-:-

Negalėdami dalyvauti Rojaus gedulingame susirinkime, tad prašau priimti mano ir **Vinco Jokubonio** užuojautą. Linkime laimingos kelionės.—**Klem Yenkeliūnienė,** Waterbury, Conn.

-:-

Mano ir mano šeimos širdingiausia užuojauta jums miela drauge Ievute. Linkime jums laimingos kelionės į Tarybų Lietuvą. Rojus buvo mūsų mylimas ir gerbiamas draugas. Su meile, **H. Žilinskienė** ir šeima, Worcester, Mass.

-:-

Mieli Rojaus draugai! Sunku bent ką pasakyt, nes dar ir šiandien negalima įsivaizduoti, kad Rojaus nėra mūsų tarpe. Jis buvo taip mylimas, taip gyvas ir taip labai reikalingas....

Rojus pasistatė sau amžiną paminklą jo apysakose, raštuose, kalbose ir abelnai darbininkiško gyvenimo vaizduose.

Gimęs ir jaunystę praleidęs caristinėje Lietuvoje, savo virš minėtą veiklą išvystė ir daug gero padarė Vašingtono žemėje, dabar labai tinkama, kad jo pelenai bus palaidoti Lietuvos žemėje, kur ošia berželiai, kur žmonių širdys džiaugiasi sulaukę laisvo gyvenimo. Ievutei linkiu ištvermės pergyventi sunkias valandas.—**Ksavera B. Karosienė,** San Leandro, Calif.

-:-

Mielajai Ievai: Moterų Klubo varde linkiu stiprios ištvermės pradedant šią kelionę su taip liūdna misija. Lauksime sugrįžtant. **Bronė Keršulienė,** Klubo sekr.

— — —

Dėkojame viršminėtiems geriesiems draugams už jų prisiųstus užuojautos žodžius. — **Komitetas.**

IŠ LAIŠKŲ

Nežinomi draugai,

Rašau Jums iš Lietuvos. Iš Klaipėdos miesto.

Šiais metais aš baigiu devintąją klasę. Ir man spalio mėnesį sukaks šešiolika metų.

Nuo šių metų pradžios man gimė noras susirašinėti su kitų šalių jaunimu. Parašiau keletą laiškų į Lenkiją, Čekoslovakiją, Angliją. Aš turiu keletą numerių laikraščio "Laisvė" ir keletą numerių žurnalo "Šviesos." Ir štai nutariau parašyti Jums laišką. Rašau Jums su prašymu. Perduokite mano laišką ir adresą mano amžiaus lietuviui, kuris norėtų susirašinėti su manimi.

Įdėjau atviruką apie Klaipėdą, nors ten tik keletas Klaipėdos vaizdų.

Mano adresas:
Lithuania, USSR
Klaipėda
M. Melnikaitės 64-5
Dargsas Alvydas

Su dideliu nekantrumu lauksiu Jūsų atsakymo.

Alvydas

Darbai jaunųjų kraštotyrininkų

Vilnius — (Elta). Erdvi Dailės muziejaus salė vos talpina gausų respublikos moksleivių - kraštotyrininkų dvejų metų triūso derlių.

Parodoje eksponuojama vertinga medžiaga, pasakojanti apie Dainavos krašto partizanų kovas prieš fašistinius okupantus. Ją surinko Alytaus moksleiviai.

Daug įdomios medžiagos jaunieji respublikos kraštotyrininkai sukaupė apie savo mokyklas, komjaunimo ir pionierių organizacijas. Jie užrašė nemaža tautosakos, surinko retų liaudies meno meistrų darbų.

Liaudies universitete

Anykščiai. — Devintus metus dirba rajone liaudies universitetas. Išleistos septynios laidos, kuriose mokėsi daugiau kaip 2,500 lankytojų.

Dabar paskaitas skaito 285 dėstytojai. Klausytojų skaičius prašoko penkis tūkstančius. Įsteigti nauji fakultetai, filialai. Vien pedagogikos fakultete turi 40 filialų ir 68 mokomąsias grupes.

Stotis - automatas

Vienoje Japonijos geležinkelio stotyje keleivius aptarnauja automatai. Geležinis kasininkas keičia pinigus, penki automatai parduoda bilietus, didžiausia ir sudėtingiausia mašina juos kompasteruoja, dešimt automatų, pastatytų perone, kontroliuoja keleivių srautą.

L. DAUJOTAS

Knyga apie gyvenimo ir žmoniškumo pergalę

Neseniai paštu į "Laisvės" redakciją atvyko knyga su užrašu pažįstama ir tvirta ranka "Gerbiamiems ir mieliems "Laisvės" kolektyvo draugams su geriausiais linkėjimais, **J. Paleckis".** Jis ir yra šios knygos autorius, o pavadino ją "Gyvenimas prasideda". "Vaga", Vilnius, 1967 249 psl.

Šią naują Justo Paleckio knygą sunku priskirti ištisai kokiam nors vienam pasakojamosios literatūros žanrui. Tai margas rinkinys įvairiais metais (1937-1965), įvairiais pasakojimo būdais bei stiliais ir įvairiomis temomis rašytų kūrinių: apybraižų, apysakų ir atsiminimų.

Tačiau visus šiuos kūrinius jungia vienas bendras, ryškus bruožas, visi jie yra iškalbingi dokumentai tos didžiosios ir audringos istorinės epochos, kurios liudininkais, o neretai ir dalyviais buvome mes patys, vyresnės kartos žmonės. Ir dar vienas ryškus bruožas yra bendras visiems šiems kūriniams — tai tryškiantis tikėjimas į gėrio pergalę prieš blogį, šviesos prieš tamsą, pažangos prieš reakciją.

Gėrio pergalė

Net herojaus, kovojančio už šviesą ir pažangą, tragiška mirtis negali užgniaužti gėrio, užtemdyti šviesos, sustabdyti progreso.

Šią savo kertinę idėją autorius ypač aiškiai išdėsto apysakos "Bedievio laidotuvės" (p. 52) veikėjo, pažangaus inteligento Viktoro Raliūno lūpomis, jo prakalboje prie anksti pasitraukusio iš gyvenimo revoliucionieriaus jaunuolio Simo Linkio karsto tolimame Lietuvos užkampyje tamsioje fašistinio-klerikalinio režimo viešpatavimo gadynėje.

"....Visi, kas nuoširdžiai kovoja dėl pažangos idėjų, — kalbėjo Raliūnas, — kas siekia mūsų tautai šviesios ateities, tas nesiduoda palaužiamas. Juk laimėjo ne tamsiosios inkvizicijos jėgos, ne laužų degintojai, ne persekiotojai, bet Galilėjaus, Džordano Bruno, Kopernико, Garibaldžio, Markso, viso pasaulio pažangių jų žmonių skelbtos idėjos. Prietarai ir burtai vis aktyviau gujami iš žmonių buities. Mes tvirtai tikime, kad ir Lietuvoje išnyks tamsos šešėliai ir visišką laisvę turės pažangus mokslas, pažangios idėjos, kad kiekvienam bus užtikrinta sąžinės laisvė".

Bet jeigu ši teisinga autoriaus mintis inteligento Raliūno prakalboje skamba kiek publicistiškai-retoriškai, tai žymiai didesne menine jėga ši tiesa yra išreikšta jo trumpam apsakyme "Baladė apie Klemensą Žutą", kurią pats autorius apibūdino: "Tai tikra baladė, kurią sukūrė ne poeto fantazija, bet gyvenimo tikrovė."

Gyvenimo sukurta tikrovė

"Kai Lietuvoje atsikūrė tarybų valdžia, darbo žmonės sutiko šį įvykį su dideliu entuziazmu. "Tarybų valdžia — mūsų valdžia! Tarybų saulė mums šviečia ir švies! — taip trumpai jis, Klemensas Žuta, paprastas susipratęs valstietis pasakė keturiasdešimtais metais per susirinkimą, paklaustas, ką galvoja apie gyvenimą". Šių jo žodžių nepamiršo ir nedovanoja fašistiniai išgamos ir, kai kraštą užgriuvo hitlerinė okupacija, fašistiniai budeliai — baltaskurliai, kaip juos paniekinančiai vadino Lietuvos darbo liaudis dėl baltų raiščių ant rankovių, suėmė Klemensą Žutą. "Pastatė... Žutą prie seno kryžiaus, girti budeliai atstatė šautuvus ir pradėjo taikyti, patys svyruodami ir blevyzgodami. Debesėlis uždengė saulę. Vienas išgama nusikvatojęs paklausė:

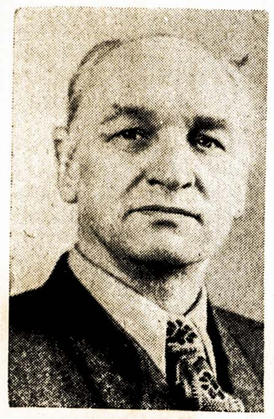

Justas Paleckis

—Na, kaip dabar, ar šviečia tau tarybinė saulė? — Šviečia ir švies! tyliai atsakė Klemensas.

Tada vienas budelis smogė Žutai šautuvo buože per nugarą, o kitas paleido šūvį ir peršovė ranką.

—Na, ar dar tebešviečia?

Sukandęs dantis, tyliai suvaitojęs, jis vėl pakėlė galvą ir, nugalėdamas skausmą, sušuko:

—Šviečia ir švies!..

Vėl nuaidėjo šūvis — budelis peršovė Žutai kojį, Klemensas pargriuvo. Ir, apkabinęs gimtąją žemę, perdžiūvusią ir ištroškusią, kartojo:

—Šviečia, šviečia, šviečia...

...Ligi paskutinės minutės, kol ruseno gyvenimo ugnelė jis, jau vos girdimai šnabždėjo:

—Šviečia, šviečia, šviečia!"

Gyvenimas prasideda

Arba kita trumpa, bet kupina išgyvenimų tragizmo, o kartu optimizmo, apysaka, kuri davė savo pavadinimą visam rinkiniui "Gyvenimas prasideda iš naujo." Ji pasakoja apie dvieju žmonių likimą Rožės Gliksbergienės ir Abelio Teišerskio. Rožė buvo viena iš nedaugelio likusių gyvų Kauno geto moterų, kurios dėka mes dabar žinome apie šlykščius ir baisius hitlerininkų ir jų sėbrų lietuviškųjų išdavikų darbus.

Rožė pergyveno gal sunkiausią momentą, kurį gali pergyventi tik motina—savo kūdikio netekimą. Taip vadinamosios "vaikų akcijos" metu, kai esesininkai atiminėjo iš tėvų jų vaikus, kad juos sunaikinti, Rožė pasiryžo neatiduoti savo vaiko, nors ir kas būtų.

"Esesininkai bandė vaiką atplėšti nuo motinos krūtinės, bet nieko negalėjo padaryti. Tada budeliai pradėjo mušti Rožę buožėmis,... neilgai tepajėgė ginti savo brangiausią turtą jaunoji motina. Esesininkai užsiundė piktą šunį, kuris pradėjo ją draskyti ir parvertė ant žemės. Glinksbergienė neteko sąmonės. Atnešta į kambarį ir atsigavusi, Rožė... jau nebegirdėjo jokio triukšmo, tik jautė begalinį skausmą visame kūne. Ji žvelgė į vaiko lovelę, kuri buvo tuščia..."

Bet Rožė nepalūžo, ji paspruko iš esesininkų nagų, isijungė į partizanų būrį, naikino juos kaip galėdama.

Abelis Teišerskis buvo nublokštas karo audros į Rusijos plotus. Lietuvoje. Kretingos mieste. jis paliko savo šeima. "Iš žinių. ateinančiu iš Lietuvos. aiškėjo, kad hitlerininkai Kretingoje elgėsi labai žiauriai: išžudė daugybę žmonių, sudegino daug namų. Ne tik šaudė, bet ir skandino žmones tvenkinvje, o vaikus daužė į telefonų stulpus..."

"Tačiau nei Teišerskis, nei kiti, palikę savo šeimas anoj pusėj fronto, nieko tikro nežinojo. O norėjosi nepamesti vilties..." Teišerskio likimas panašus į daugelio kitų to šiurpaus meto likima Jis mušėsi narsiai Tarybinės Armijos eilėse, kad išlaisvinti gimtąjį kraštą ir vėl susijungti su savo artimaisiais. O kai Tarybinės Armijos plieno ir ugnies šluota iššlavė iš Lietuvos visa hitlerinį šlamštą, jis grįžo į savo gimtąją Kretinga. bet nieko iš saviškių nerado gyvų. Grįžes iš karo, Abelis persikėlė dirbti į Vilniu. Čia jis susipažino su Rože Gliksbergiene. Netrukus jie sukūrė naują šeimą. Likimo bendrumas juos surišo.

"Ir štai šiandien. — užbaigia savo pasakojimą autorius, — matau Rože. pasilenkusia prie savo kūdikio vežimėlyje, o jos mergytė krykštaudama žaidžia sviediniu saulės nušviestoje Vilniaus aikštėje. Džiugu žiūrėti i Laime spindinti motinos veida, į gražius jos vaikučius. Tas vaizdas lyg triumfuojančio gyvenimo ir žmoniškumo pergalės simbolis." (p. 114).

Žmoniškumo pergalės idėja

Ši autoriaus pagrindinė idėja — triumfuojančio gyvenimo ir žmoniškumo pergalės idėja, eina raudona gija per visa knyga, surišdama jos įvairų turinį į vieną visumą.

Knyga atidaroma apysaka "Raudonasis sekmadienis," kurioje autorius grįžta prie revoliucijos Rusijoje temos, pirma kartą jo ovildentos knygoje "Paskutinis caras" (1937-1938). Šioje savo apysakoje kalba apie lemtingus 1905 m. sausio 9 d., taip vadinamojo "Kruvinojo sekmadienio" Peterburge įvykius, nuo kurių prasidėjo revoliucija Rusijoje. ir parodo, kaip revoliucinės kovos ugnyje grūdinosi ir samonėjo Rusijos proletariatas, o kartu su juo paprastas lietuvis jaunuolis, "kuklus Lietuvos kaimo bernelis" Mariionas Jurkus. Išauklėtas motinos "dieva mylėti, bažnyčia lankyti. viršininku klausyti" jis atvykes imperijos sostinėn darbo ieškoti. po ilgu klaidžiojimu isitraukia i darbininkų revoliucinį judėjimą.

"Dabar kito kelio nėra,"— tik kruvina kova! Mes tikėjome, bet vakar mūsų tikėjimą kulkomis išvaikė," tokią išvadą padarė po kruvinojo sekmadienio Marijonas Jurkus.

Jau mūsų paminėtoje apybraižoje "Bedievio laidotuvės" autorius aprašo pažangaus laisvamanio valstiečio Martyno Linkio ir jo draugų kovą už sąžinės laisvę prieš tamsybės jėgas, atvaizduotas vietinio klebono, šventeivos buožės Šimulio, policininko Zubo ir jų pakalikų asmenyse.

Po bendru pavadinimu "Šviečia ir švies" patalpintos dvi nedidelės apybraižos apie fašistų baltaraiščių siautėjimą Lietuvoje hitlerinės okupacijos metu. Vieną jų "Baladė apie Klemensą Žutą" jau paminėjome.

Apybraižoje "Į sveikatą" autorius traktuoja tautų draugystės temą. Didžiojo Tėvynės Karo metu. O apybraiža "Gyvenimas prasideda iš naujo" taip pat mūsų paminėta.

Pokalbis su ano meto jaunimu

Memuarinė knygos dalis pradedama "Laiškais draugams savamoksliams" (115-154)). Šiuos laiškus J. Paleckis rašė 1937-1938 dirbdamas žurnalistinį darbą. Jie buvo spausdinami pažangiame to meto jaunimo žurnale "Mūsu jaunimas." "Noriu nuoširdžiai pasikalbėti su savo likimo draugais savamoksliais," — rašo autorius. Kalbėsiu kaip savamokslis, kuris nori pasidalinti savo patyrimu ir mintimis." Čia jis pasakoja apie savo pirmasias mokyklas dar caro laikais, apie beprasmišką drausmę jose (ištampytos ausys ir sulaužytos lazdos), apie pirmąsias skaitytas knygas ir pirmuosius saviauklos žingsnius, apie pirmuosius žingsnius į visuomeninį darba. teatrą, spauda.

Kiekvienoje rašytojo biografijoje visada pažymėtinas faktas yra pirmojo spausdinto jo kūrinio pasirodymas. Štai ka apie tai rašo autorius (158 p.):

"Pirmosiomis 1919 metų dienomis Rygoje įsikūrė tarybu valdžia... prie Latvijos Komunistu partijos veikė lietuviu sekcija., kuri leido laikraštį "Darbininkų kova"... Tuo metu parašiau eilėraštį "Ateities viltis" ir, pasirašes slapyvardžiu Žemaitainis. atidaviau ii "Darbininku kovos" redaktorei E. Jablonskytei. Netrukus pamačiau tą pirmąji savo eilėraštį atspausdintą. Tai buvo didelis džiaugsmas.

Spausdintas žodis knygose, žurnaluose ar laikraščiuose visada man atrodydavo kaip kažkas nepaprasta. Visada manydavau, kad laikraščiuose rašo ypatingi, didelio išsilavinimo žmonės, ligi kuriu man, varpšui savamokslių labai toli. Tad matydamas atspausdintą savo eilėraštį, pergyvenau kaip drąsios svajonės išsipildymą, jaučiau ypatingą dvasios pakilimą, kuris žadino norą rašyti, kurti."

Šie "Laiškai draugams savamoksliams" ypač įdomūs Amerikos pažangiajai emigracijai, kurios daug atstovų praėjo sunkią savamokslio "mokyklą," kol išaugo į ižymius rašytojus, žurnalistus ir visuomeninius veikėjus.

(Daugiau bus)

DR. A. PETRIKA

Tarptautinės žuklės odisėja

Praeitų metų spalio mėnesį du jūrų žuvininkystės laivai-troleriai ("trawlers") praleido keturias savaites šiaurvakariniame Atlanto vandenyne ieškodami įvairių žuvų. Jie plaukiojo apylinkėse Long Island, Cape Cod ir Cape Hatteras, apie 10 mylių nuo rytinio Amerikos kranto. Vienas buvo Tarybų Sąjungos laivas "Albatros," kitas J. A. Valstijų — "Albatros IV."

Du Amerikos Jūrų Žuvininkystės Biuro pareigūnai-biologai, Albert C. Jensenas ir John C. Poole, tą nepaprastą odisėją aprašė žurnale "The Conservationist," š. m. vasario mėn. laidoje, straipsnyje — "Žuklė su rusais." Dvi savaites amerikiečiai gyveno tarybiniame laive, o kitas dvi tarybiniai biologai amerikiečių laive. Maisto klausimu bėdos nebuvo: amerikiečiai priprato prie rusų "kašos," o rusai prie amerikiečių "desertų." Sunkiausia buvo su kalba: amerikiečiai nemokėjo rusiškai, o rusai angliškai. Teko pasikliauti "pantomima"— ženklais bei mostais.

Biologai skaičiavo, kiekių bei svorių pagalba, kiek ir kokios žuvies sugauta, kokioje vietoje, kokiu laiku, kokiomis priemonėmis, etc. Iš gautų duomenų sudaryta bendra statistika, kuri pavesta išanalizuoti mokslinėm tos kategorijos laboratorijom. Tokie tarptautiniai tyrnėjimai pravedami dėl to, kad žinant žuvies resursus ir gausą būtų galima nustatyti žuklės normas. Jeigu kurioje vietoje žuvies kiekis mažėja, reikia mažinti ir žuklės kiekį, kad jos neišnaikinus. Žiūrima, kiek ir kokios žuvies laikosi vandens paviršiuje, o kiek jos yra giliau ar pačiame dugne. Sekama žuvų migracija, žiūrima, kokiu metų laiku ir kurioje vandenų vietoje jos laikosi, jų prieauglio ir maisto klausimo, etc. Šiame reise ištirta apie 75 žuvų rūšys.

Tarybiniai troleriai jau nuo 1962 metų žuvauja Amerikos pakraščiuose (tarptautiniuose vandenyse). Jie sugauna desėtkus milijonų svarų žuvies per metus. Kai kurios sugautos žuvys nors ir nelabai skanios valgyti, bet jos turtingos baltymais (proteinais), dėlto iš jų daromi maistingi koncentratai žmonių bei gyvulių maistui. Bandoma, tarptautinių sutarčių pagalba, ištirti bei reguliuoti žvėrių, paukščių ir žuvų gyvenimo būdus, nustatyti jų medžioklę bei žuklę, pravesti draustinių (rezervatų) steigimą, pasirūpinti jų mityba ir t. t.

Amerikos biologai pirmą kartą gyvenime patyrė rusikos pirties malonumus, gyvendami jų laive. Jie negalėjo pakęsti tokio karščio, kaip rusai, kurie prie tokių egzotiškų "banių" iš mažens pripratę.

Mokslininkai be bėdos suranda savo srityje bendrą kalbą, bendrus interesus ir juos bendrai taria bei sprendžia. Kad tai taip galėtų "susikalbėti" pasaulio politikai! Tuomet ir karo pavojai išnyktų.

IŠ ŠLUOTOS

GUDRI MOČIUTĖ

Vyrai, kas sugalvojo visokius anekdotus apie uošves — tam akį lauk! Neteisybė, ne visos jos tokios.

Šit kad ir maniškė.

Trūko pinigų televizoriui. Aš puolu ir šen, ir ten—kur tau, išgrauši! Žmona surūgusi, niurna: girdi, tavo draugai tik prie stikliuko!..

Aš sėdžiu nusiminęs, rankomis smakrą parėmęs. Staiga priėjo uošvė, švelniai paglostė mano garbanas ir sako:

— Nenusiminк, ženteli. Štai iš savo kuklios pensijėlės sutaupiau porą šimtelių, sakiau — įkapėms bus. Nereikia man jų, imk sau juos...

Aną dieną pareinu vidurnaktį ir dar draugus parsivedu. Žmona, žinoma, užsirakino kambaryje ir nosimi traukia. Tai uošvė atsikėlė, užkandėlę paruošė ir dar paskutinį ketvertuką iš drabužių spintos iškasė. — Gerkit, — sako,— vaikeliai, linksminkitės. Vis tiek vieną kartą gyveni!

Nusivežiau į savo užmiesčio būdą kolektyviniame sode tokią vieną pažįstamą inžinieriukę. Kalbamės subtiliomis temomis, kol sutems laukiame. Staiga kiukt — pro duris uošvė!

— Iš kur jūs dabar, močiut??? — surikau.

— Ogi kaip ravėjau pomidorus, taip lysvėje ir užmigau. Saulelė karšta, kauleliai seni, žemelė traukia. Senatvė, mat... O jūs jauni, gražūs... Va, panelytė — kaip iš paveikslio... Sėdėkit, sėdėkit, kalbėkitės... Aš ir viena autobusą rasiu.

Ir rado, ir parvažiavo, ir savo dukrai — tai yra, mano žmonai — nieko nepasakė! Ką jūs į tai?

Ir taip diena dienelėn. Ir vis savo dukrą moko:

— Saugok, dukryte, savo vyrą, globok ir pataikauk. O tai žinai, kaip dabar: susiras jaunesnę, gražesnę, mokytesnę — ir papūsk tu jam...

Kad obliuotų, niurnėtų, atseit, suėdei tu mano dukters jaunystę ir mano namuką Stabulunkiuose pardavęs, pinigėlius prašvilpei — ne, niekados ji to nedaro!

Auksas, ne žmogus!

O anądien tai ir visai mane papirko.

Buvo šeštadienis. Žmona darbe. O jau galvą iš po vakarykščios taip skelia!.. Vienam draugui skambinu, kitam... Žinomos dainelės: negaliu, reikalų turiu, nepinigingas... Žiūriu, uošvė rišasi skarelę, šliures pakeičia batukais.

— Ar į bažnyčią ruošies, močiute? — klausiu.

— Aha, — sako, — į bažnytelę...

O po dešimties minučių sugrįžusi tik bac du "Biržų alaus" butelius ant stalo... Ir vėl išėjo.

Sėdžiu tiesiog pritrenktas, alutį gurkšnoju ir sau vienas galvoju: ot,jeigu mano žmona tokia, kaip uošvė! O juk jaunystėje jos gražios būta... Dar ir dabar lyg ir nieko...

Diena ilga, alus greit baigėsi. Neiškenčiau, šmurkšt į kavinę: sakau, vis tiek kokį pažįstamą rasiu.

Pravėriau duris, ieškau akimis ir... vos velnias manęs negriebė. Žiūriu, kavinės vidury, po palme, sėdi mano uošvė su tokiu rausvu senučiuku ir jau taip meiliai burkuoja. Sutikusi mano žvilgsnį, ji gudriai primerkė akį.

Va, tau ir bažnytėlė!..

S. Jonaitis

Kas atsitiko su žuvų miltais

Prieš keletą metų buvo paskelbta, kad išrasta kaip padaryti iš žuvų miltus ir jau buvo daromi panašiai kaip iš kiaušinių, pieno ar kitų produktų. Sakyta, kad dauguma pratinasi juos naudoti maišant prie kitokių miltų ar šiaip prie kito maisto.

Aš jau laukiau kada jie pasirodys maisto krautuvėse. Bet iki šiol nemačiau.

"Prevention" žurnalas rašo, kad valdiniai maisto ir vaistų prižiūrėtojai iš Food and Drug Administration uždraudė tokius miltus kaip netinkamus maistui, nes tie miltai daromi iš visos nevalytos žuvies — neišimami viduriai, nenumetama galva, žvynai. Žinoma, taip gaminant išdirbėjams yra mažiau darbo, daugiau pelno.

Bet maisto prižiūrėtojai neuždraudžia tokius miltus siųsti kitoms šalims, kur daugiau biednų alkanų žmonių.

J. V. vidaus reikalų valdininkas D. L. McKernas sako kad tos žuvys neprasčiau apdirbama kaip kviečių miltai. Sakoma, kad jie perleidžiami nuodingomis dujomis vabalams užmušti ir tų vabalų kūnai nepašalinami, sumalama viskas kartu.

Gerai kad mes nematom kaip ten kas daroma, nes kitaip daugelio produktų negalėtumėme ar nenorėtumėme valgyti.

Saulutė

Miami, Fla.

Šiauliai

Šiauliai garsūs savo praeitimi. 1918-1919 metais šio miesto ir jo apylinkių darbo žmonės, susibūrę į Raudonąjį Žemaičių pulką, kovojo dėl Tarybų valdžios. Apie šias kovas plačiai pasakojama buvusio Žemaičių pulko kovotojo generolo majoro Jono Žiburkaus dokumentinėje apybraižoje "Komendantūros įgula pakelia rankas". Apybraižą spausdina Šiaulių laikraštis.

-:- -:- -:-

Povilas Steponavičius, inžinierius — projektuotojas, laisvalaikiu — didelis fotomėgėjas, nekartą dalyvavęs parodose. Šiuo metu "Aušros" muziejuje atidaryta jo autorinė fotoparoda.

-:- -:- -:-

Šiauliuose yra beveik 100 bitininkų. Miesto bitininkai, be kita ko, gamina labai įdomius suvenyrus iš medaus. Apie tai, kaip dar labiau pagyvinti veiklą, jie tarėsi su kitais bitininkais dvi dienas trukusioje Lietuvos bitininkų konferencijoje.

"P. Eidukevičių" sutinku Dakare

JUSTAS PALECKIS

Ką tik pasibaigė tarpparlamentiniai posėdžiai. Turėjome laisvą dieną. Tad nutarėme pavažinėti po Dakaro apylinkės kaimus. Pabuvome ir medelyne, kur aukštų palmių pavėsyje auginami įvairūs vaismedžiai, o taip pat pomidorai, kažkokios vietinės daržovės bei įvairios gėlės. Grįžtant iš tos išvykos į Dakarą, mūsų šoferis iš Tarybinės pasiuntinybės pasiūlė nuvažiuoti į uostą. Pirma paabejojom, nes jau buvome uostą apžiūrėję kai plaukėme į Gore salelę. Tačiau posakis, kad gal esąs atplaukęs koks tarybinis laivas, mus sugundė. Važiuojant palei uosto krantinę staiga pamatau laivą su užrašu "P. EIDUKEVIČIUS". Aiškus ir prirašymo uostas — Klaipėda. Tai netikėtas susitikimas su tolimos gimtinės dalelyte šiame Afrikos kampe!

Beregint pasikeliu laiptais į laivo dėnį, kur bene pirmą sutinku stamboką žemaitį Savickį. Pasirodo, "P. Eidukevičius atplaukė į uostą ryšium su komandos pasikeitimu. Lėktuvas atskraidino naująją komandą į Dakarą, o senoji komanda netrukus iš čia išskris atgal į Maskvą, o iš ten — į Klaipėdą. Dabar abidvi komandos laive. Tiesa, dalis susipažįsta su Dakaru, bet daugumą sutinku čia. Susitinku ir su abiem kapitonais — perduodančiuoju azerbaidžanečiu A. S. Samedovu ir priimančiu laivo vadovybę lietuviu Z. Vilčinsku. Komandos daugiatautės, tačiau didžioji pusė lietuviai, daugiausiai žemaičiai. Sutikau čia klaipėdiškius, atvykusius iš Skuodo, iš Kretingos, iš Šiaulių, iš Panevėžio ir kitur. Greta su jais žvejai-jūreiviai rusai, ukrainiečiai ir kitų broliškų tautų atstovai.

Klaipėdoje tekdavo lankyti įvairius laivus, jų tarpe ir žvejybos bazes bei traulerius. Bet kaip įdomu sutikti laivą šiame tolimame uoste, tose vietose, kur mūsų žvejai atlieka savo sunkų darbą Atlante, Afrikos pakrantėse. Teko dažnai girdėti kalbant, kad jie ten žvejoja sardinas. Manydavau, kad tai tos mažytės sardinos, kurias valgome iš mažų skardinių, užpiltas alyva. O kai čia man pademonstravo užšaldytas didžiulėmis plokštėmis sardinas, pasirodo, jos gana stambios žuvys, tokios kaip didelės silkės. Ir ne tik sardinos čia sugaudytos ir užšaldytos, bet ir visa eilė kitokių žuvų. O žuvis vadinama "kapitonu" kaip koks meitėlis, apie metrą ilgio.

Ne tik pamatyti tų įvairių žuvų teko, bet ir paragauti naturaliame pavydale, tiesiog žalių, nei virtų, nei keptų. Pasirodo, ir žalios jos skanios, dailiai bufetininkės Marytės patiektos, o dar sausu vynu užgertos.

"P. Eidukevičius" — apie 4,000 tonų talpumo šaldytuvinis žvejybos laivas. Jis tarnauja ne tik žvejybai, bet ir turi specialų žuvies užšaldymo cechą. Gali taip pat gaminti konservus. Laivo gamybinis planas — 600 tonų per mėnesį, kurį jis dažniausiai įvykdo. Tai vienas iš daugelio laivų, pastatytų Klaipėdos Laivų statybos įmonės.

Be gyvenamųjų kajučių, kambuzo-valgomojo ir kitų patalpų laive erdvi kajutkompanija — didoka patalpa, kurioje įgula susirenka pasikalbėjimams, susirinkimams, pramogoms. Čia ir didelis radijo aparatas, kuriuo gali išgirsti garsus ir žinias iš Tėvynės, klausytis specialių pranešimų, skirtų tolimose jūrose ir vandenynuose esantiems jūrininkams. Tai be tarnybinio aparato, kuriuo palaikomas nuolatinis abipusis radijo susisiekimas. Esant atviroje jūroje dažnai po 5-6 mėnesius, tas nuolatinis ryšis su Didžiaja Žeme turi nepaprastą reikšmę.

Susitikimas su draugais žvejais-jūreiviais iš gimtojo krašto buvo man vienas maloniausių susitikimų tolimam Senegale.

Gero vėjo Jums, mieli draugai Atlante!

Su labomis dienomis
J. Paleckis

Dakaras-Maskva
1968, balandis

Saugi padanga

Viena amerikiečių firma pradėjo gaminti iš sintetinio pluošto saugias padangas. Joms sprogus, be jokios baimės dar galima nuvažiuoti 160 km.

Padangos gaminamos "dvigubų kamerų" pavyzdžiu—jos susideda iš dviejų apvalkalų, pripučiamų iškart pro vieną ventilį. Sprogus išorinei padangai, jos krūvį perima vidujinė. Tuo pat metu vairuotojui apie įvykį praneša specialus signalas.

Padangos buvo išbandytos automobilių lenktynėse. Perdūrus visus ratus, lenktinininkai laisvai galėjo važiuoti 100 km. val. ir didesniu greičiu. Ypač svarbu tai, kad sprogimas neatsiliepia į automobilio vairavimą, mašinos neužmeta į šalį posukiuose, stabdant.

Karštas kroklys

Džebet Tajos kalno papėdėje, Alžyro rytuose, iš 10 metrų aukščio krinta karšto vandens srovė. Versmės vanduo maitinantis krioklį, prisotintas įvairių druskų. Rausvos, mėlynos, baltos druskos nusėda ant uolų ir švyti pro vandens sroves.

Beveik verdančiame vandenyje vietiniai gyventojai gamina maistą, įleisdami jį pintinėlėse iš žolių.

Ugnikalnis--švyturys

San Salvadoro respublikoje, Pietų Amerikoje, Ramiojo vandenyno pakrantėje, yra Icalko ugnikalnis. Jo aukštis — 2,00 metrų.

Šis ugnikalnis be perstojo veikia daugiau kaip 200 metų. Kas aštuonios minutės ugnikalnis išmeta 'kaitintų akmenų, pelenų. Vandens garų stulpas siekia 300 metrų.

Viso pasaulio jūrininkai gerai žino šį švyturį, nes jis tamsią tropikų naktį matomas iš labai toli.

• Prie įvažiavimo į vieną Niujorko garažą kabo skelbimas: "Patikrinti stabdžius kaštuoja tris dolerius, laidotuvės—mažiausiai 300 dolerių."

MISLINČIUS

Reformatorius Jonas Husas

Geriausias Anglijos protestanto Jono Viklifo (Wickliff) mokinys buvo čekų propagandininkas **Jonas Husas**, gimęs 1369 m. Jis studijavo teologiją ir filosofiją, dėstė Pragos universitete, kuriame jis buvo filosofijos fakulteto dekanas. 1400 m. ordinuotas kunigu. Husas buvo gabus pamokslininkas, geras oratorius ir nuodugnus teologas. Savo pamoksluose Betlėjaus koplyčioje jis akėjo kunigų paviršutiniškumą, gobšumą, ištvirkavimą ir politinės galios vaikymąsi. Tokie pamokslai sukėlė prieš jį visą kunigijos skruzdėlyną. 1407 m. jie skundė Husą Pragos arkivyskupui Zbinkai. Sena tautinė neapykanta tarp teutonų ir čekų — aštrino ir taip jau gana įtemptus tikybinius reikalus.

Jau minėjome, kad J. Husas buvo įžymiausias Viklifo sekėjas. Su mažom išimtim, jis priėmė kone visas Viklifo doktrinas. Husitus ir valdiečius pilnai galima vadinti viklifiečiais; skirtumas tarp jų visai nežymus. Prieš reformatus smarkiai kovojo arkiv. Zbinka. 1410 m. jis kieme sudegino daugiau kaip 200 protestantiškų knygų. Studentai ir liaudis gatvėse paradavo, dainuodami prieš klerikalines dainas ir juokavo, jog Zbinka sudegino knygas dėl to, kad nemokėjo jų skaityti Mat, jis buvo toks nemokša, kad alfabetą išmoko jau arkivyskūpų būdamas. Negalėdamas plintančios "erezijos" sulaikyti, jis 1411 m. vyko pas Čekijos karaliaus Vaclovo brolį Zigmantą, tapusį Vokietijos karalium ir Romos imperatorium, maldauti, kad šis jam padėtų, bet mirė kelionės metu.

Čekijos karalius Vaclovas laviravo gana gudriai; tarp dviejų popiežių (Grigaliaus XII ir Aleksandro V, kurie popiežiavo tuo patim metu), jis laikėsi neutraliai — buvo geras abiem. 1408 m. jis paveikė universitetą, kad šis siųstų savo atstovus (Italijon) pas tuos kardinolus, kurie nepripažino popiežiais nei Grigaliaus XII nei Aleksandro V. Tačiau ši ekspedicija Bolonijoje pateko į rankas popiežiaus legato Baltazaro Kossa, kuris 1410 m. tapo popiežium Jonu XXIII. Taigi jau buvo trys popiežiai, sėdėję šv. Petro soste tuo patim kartu. Baltazaras Kossa universiteto delegaciją uždarė kalėjime ir ten ją išlaikė gana ilgai.

J. Husas, kaip jau minėjome, Betlėjaus koplyčioje kočiojo nesąžiningus kunigus. Kol jis kritikavo eilinius kunigus, tol aukštesnioji bažnyčios vadovybė tai toleravo. Bet kai tik jis pradėjo vanoti kailį popiežiams ir jų artimiesiems—kardinolai susirūpino! Pop. Jonas XXIII, ką tik užsidėjęs ant galvos tiarą, įsakė savo inkvizitoriui, kardinolui Kolomai, pasišaukti pas save J. Husą ir jį nubausti. Husas teisman nestojo, jis žinojo kuo tai kvepia. Už tai jį popiežius ekskomunikavo. Tačiau Husas, nors ir ekskomunikuotas, nesiliovė sakęs pamokslus, kuriais dar smarkiau pliekė popiežininkų indulgencijas, simonijas, ruošiamus karus ir visokias kitas nešvankias aferas.

Negalėdamas Husą nutildyti, Jonas XXIII įsakė Čekijos kunigams nepildyti jokių religinių pareigų, kol Husas bus Pragoje: neklausyti išpažinčių, nelaikyti mišių ir kt. Tai buvo lyg ir interdikto paskelbimas. Popiežius norėjo, kad **patys žmonės** Husą iš Pragos išvarytų. Tuomet Husas, karaliaus prašomas, savanoriai išsikėlė į Kosihradeką. Iš ten jis skelbė savo doktrinas iki 1413 m., parašė pagrindinį traktatą "D Ecclesia" ("Bažnyčia"), kuriame jis dėstė savo pažiūras.

Kostancos susirinkimas

Kai 1414 m. buvo sušauktas visuotinis bažnyčios susirinkimas Kostancoje, ten nuvyko ir Jonas Husas, tikėdamas, jog tokiuose išskilminguose bažnyčios tėvų posėdžiuose — jis turės progą savo tezes išdėstyti ir jas apginti. Jis pasidavė suvažiavimo dvasiai ir valiai. Bet visi trys popiežiai ir kardinolai jo nuomonės nenorėjo girdėti ar su juo diskutuoti. Jie griežtai reikalavo, kad Husas **besąlygiškai pasiduotų,** t. y.—atšauktų savo mokymą, pasmerktų save, nusižemintų ir prisiektų klausyti bažnytinės hierarchijos. Už tai jie žadėjo jį nesudeginti, tik uždaryti visam amžiui į kokio nors vienuolyno kalėjimą; tai reiškė lėtą mirtį!

Kai Husas nuėjo į kalbamąjį posėdį, kuriame jis manė pateikti savo reformų programą, jam kalbėti neleido. Jį tuoj suėmė ir surakinę įmetė į dominikonų vienuolyno dvokiantį urvą-kalėjimą, esantį šale nevalomos išvietės-cisternos, ir maitino vien duona ir **sūdytu** vandeniu. Taip jie sergantį Husą iškankino daugiau kaip šešis mėnesius. Jie visai nesiskaitė su tuo, kad Vokietijos karalius Zigmantas buvo garantavęs jo asmens neliečiamybę. "Teisme" Husas, nepaisant jo nusilpimo, gynėsi gabiai, bet jo argumentų inkvizitoriai neklausė, jo likimas buvo iš anksto nuspręstas.

Popiežininkai betgi Husą žudyti neskubėjo; jie nenorėjo husitams duoti kankinio. Jie troško jį sukompromituoti, paniekinti, jo draugų akyse. Budeliai delsė. Jie tikėjo, kad nežmoniškom kalėjimo kančiom palauš kalinio valią, kad jis išsižadės savo idėjų. Tačiau Husas buvo stipraus charakterio žmogus ir jokie inkvizitorių kankinimai jo nepalaužė. Prieš Husą buvo išstatyti kreivi liūdininkai, parsidavėliai. Teismo salėn privesta sufanatizuotų ir išdresiruotų davatkų, kurios visą laiką isteriškai klykė: "Sudeginti jį!" Husui ši neraliuota gauja neleido kalbėti; taip elgtis jai buvo budelių įsakyta.

Kai 1315 m. kovo 20 d. slapta iš Konstancos pabėgo nuo popiežiaus sosto pašalintas Jonas XXIII, saugojusieji Husą sargai kalėjime raktus atidavė karaliui Zigmantui, o patys pasekė savo poną. Tuomet kardinolų taryba Husą išvežė į Gottliebeno pilies kalėjimą pareinyje ir ten jį laikė ligi "teismo." (Pabėgėlį Joną XXIII sugavo ir grąžino į Konstancą. Susirinkimas jį, už visokias suktybes, žudynes, sukeltus karus ir kitokias nedorybes, — nubaudė viso amžiaus kalėjimu. Tačiau po kelerių metų naujasis popiežius Martinas V, kaip "gilų teologą," paleido ir padarė "šventosios kolegijos" dekanu).

Jono Huso "teismas"

1415 m. liepos 5 d. Husą, surakintą ir po didele didele ginkluota apsauga, atgabeno į Konstancą. Ten dar kartą kardinolai bandė jį paveikti, kad jis prisipažintų prie "klaidos" ir atšauktų savo "erezijas." Husas buvo nepajudinamas; jis tvirtai laikėsi savo įsitikinimų. Todėl sekamą dieną katedroje buvo suvaidinta šlykšti "teismo" komedija: atlaikyta iškilmingos mišios, pasakyta pamokslai, Husas, kaip kunigas, degraduotas, etc. Paniekos dėlei, jam ant galvos užmauta popierinė "karūna," ištępliota velnių pavidalais.

Po šios komedijos, Husas buvo nuvestas į jo Golgotos vietą — pievą užmiestyje, palei Reino upę. Ten jis buvo grandine prie stulpo prirakintas ir apkraudas šiaudais bei malkomis. "Auto de fe" pamatyti susirinko didelė smalsuolių minia, kurioje maišėsi nemažas skaičius kardinolų ir šiaip diduomenės. Kartu su lavonu sudeginta velionies rūbai, batai ir kitokie jo asmens reikmenys, kad neliktų jokių relikvijų. Pelenai, kartu su žeme sumesti į Reiną.

Liepos 7 d. katedroje buvo atlaikytos iškilmingos mišios, kuriose dalyvavo 19 kardinolų, pats karalius Zigmantas su karaliene ir daugybė katalikų hierarchijos dignitarų. Jie visi dėkojo dievui už padėjimą taip lengvai apsidirbti su iškankintu, vos gyvu žmogum, kuris buvo nepermaldaujamas jų priešas. Apie tariamą dievo įsakymą — NEŽUDYK—niekas neprisiminė!

Jono Huso nužudymas stipriai sukrėtė visą Čekiją, Bohemiją, Moraviją ir kitas šalis, kuriose jis turėjo daug adoratorių bei draugų. Memorandumai ir protestai pasipylė iš visų pusių. Pasipiktinimas budeliais pasiekė aukščiausią laipsnį. Protestavo ne tik liaudis, bet ir sąžiningesnėji aukštuomenės dalis. Žmonės smerkė ne tik popiežių bei kardinolus, bet ir Vokietijos karalių Zigmantą, kuris galėjo Husą apginti, bet to nepadarė ir nusileido inkvizitoriams.

Vanduo prieš vandenį

Patvarūs nailoniniai maišai tinka ne tik naftai pervežti. Iš jų (žinoma, žymiai mažesnių) galima įrengti pylimus, neleidžiančius mažoms upėms ir upeliams išsilieti. Maišai pripildomi to paties vandens, nuo kurio norima apsisaugoti. Jie glaudžiai susiliečia vienas su kitu ir su žeme — nelieka nė mažiausio plyšelio. Įrengti tokią užtvanką galima per keliasdešimt minučių.

So. Boston, Mass.

Puiki whist party

Gegužės 11 d. Lietuvių Piliečių Klubo salėje, 318 Broadway, susirinko nemažas būrys draugų. Apsėdo daugiau kaip porą ilgų stalų. Patarnautojos tik žiūri, kas čia bus, ar užtektinai kugelio gaspadinės turės... Gaspadinės — E. Fremontienė, P. Žukauskienė, B. Čiuberkienė — sako: "Nebijokite, mes užtektinai prikepėme."

Po whist lošimo, baigiant valgyti, E. Fremontienė iššaukia B. Čiuberkienę paskaityti keletą eilėraščių apie motiną. Ji gerai skaitė ir visiems tos eilutės patiko.

Pakvietė E. Repšienę pasakyti žodį kitą apie motinas. Ji trumpai kalbėjo ir vieną eilėraštį apie motiną paskaitė.

P. Žukauskienė pranešė, kad gegužės 11 d. yra paskutinė whist partėms diena. Rengėjos nori pailsėti iki rugsėjo 1 dienos. Mat, jos per visą žiemą — ar lijo ar snigo — partes rengė ir sukėlė pinigų salės nuomai užmokėti už apskritus metus.

Vėliau buvo trumpas Klubo posėdis. Buvo nuspręsta: Per vasaros mėnesius, kas norės rengti asmeniską partę ar kitką, galės pasinuomoti klubelio salę. Tik turės paprašyti kurį Klubo komiteto narį. Klubo komitete yra: pirmininkė N. Grigaliūnienė, nutarimų sekretorius S. Rainard, finansų sekretorius J. Valinčiauskas, turto globėja E. Repšienė.

Draugai ir draugės skirstėsi vienas kitą atsisveikindami iki pasimatymo piknikuose Lawrencuj, Brocktone ir Worcesteryje.

Pandėlietė

Savitarna automatų pagalba....

Vokietijos Demokratinės Respublikos žuvies parduotuvėse įrengti nauji pusautomačiai. Jie parduoda ir gyvą žuvį. Pirkėjas paima iš statinės žuvį ir deda ją ant svarstyklių. Automatas pasveria, išspausdina popieriuje, į kurį suvyniota žuvis, kainą. Nurodytą sumą pirkėjas apmoka, išeidamas iš parduotuvės.

Philadelphia, Pa.

Jau ruošiasi vykti į Baltimorę

Prasidėjus pavasario grožiui, pagyvėjo ir pažangiųjų veikėjų veikla. Vos tik praėjus pasekmingam parengimui gegužės 5 d., jau ruošiasi kitai pramogai.

Gegužės 11 d. įvyko LLD 10 kuopos susirinkimas. Jis nariais buvo neskaitlingas, bet konstruktyvus. Pravesta gerų nutarimų. Vienas iš geriausių nutarimų, tai susitarimas su baltimoriečiais bendrai surengti pikniką birželio 16 d. Slovak National parke. Tam tikslui išrinkta komisija: O. Zalner, H. Tureikienė; pagalbininkai: R. Merkis, J. Kazlauskas.

Busas su vėdintuvu jau pasamdytas. Bilietus gaukite iš anksto. Paskambinkite O. Zalner HO 8-7226, Merkiui — GL5-3646, Kazlauskui CE2-9874. Geistina, kad norintieji važiuoti įsigytų bilietus kuo anksčiausiai.

Piknikų lankytojai gerai žino, kad mūsų piknikai jau retėja. Ir neims daug laiko, kai mes nepajėgsime piknikų surengti. Pasistenkime nors šitą padaryti skaitlingu ir sekmingu.

—:—

Per daugelį metų Philadelphijos miesto vyriausybė kalbino namų savininkus sodinti medelius fronte prie savo namų miestui pagražinti. O dabar miestas jau uždainavo vanago melodiją. Sako uždėsią taksus medžių savininkams po $4 per metus už kiekvieną medį.

—:—

"Laisvės" Nr. 37 pastebėjau klaidą korespondencijoje iš buvusio parengimo gegužės 5 d. Ten nepažymėta drg. Romikaitienės iš Readingo aukotos ausukės parengimui. O drg. Romikaitienė visokiems parengimams pateikia savo darbo skanius patiekalus.

"L" Reporteris

• Viena Brazilijos firma iš užsienio gavo dėžių su 474 triušais. Kai pagaliau lydraščiai buvo sutvarkyti ir firmos atstovas atėjo atsiimti triušų, jų jau buvo beveik du tūkstančiai.

NAUJA KNYGA APIE AMERIKOS LIETUVIUS
PARAŠĖ ŽYMUS LIETUVOS RAŠYTOJAS

Juozas Baltušis

Knyga pavadinta:

"TĖVŲ IR BROLIŲ TAKAIS"

Savo gražia ir žodžiais turininga kalba nepaprastai įspudingai rašytojas apibūdina lietuvių gyvenimą Amerikoje.

Prieš dvejus metus rašytojas **Juozas Baltušis** lankėsi Amerikoje. Jis plačiai susipažino su lietuviais ir aplankė daugelio namus.

Taigi savo knygoje **"Tėvų ir Brolių Takais"** jis įdomiai ir labai gražiai aprašo apie jų gyvenimą ir pokalbiuose gautus iš jų įspūdžius.

Kietais apdarais ir yra išspausdinta daug įdomių paveikslų iš Amerikos miestų centrų ir mokslinių įstaigų.

Knyga iš 325 puslapių, kaina $2.00

KNYGA — "TĖVŲ IR BROLIŲ TAKAIS"
gaunama
"LAISVĖS" KNYGYNE
102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. 11417

KLAIPĖDA

IŠ GINTARINĖS PAKRANTĖS

(Specialiai "Laisvei")

Senamiesčiui tvarkyti

Po Vilniaus, Kauno atėjo eilė tvarkyti ir Klaipėdos senamiestį. Bet kad tvarkyti, reikėjo galutinai nustatyti jo ribas. Tai padarė iš sostinės atvykusi autoritetinga komisija, kuriai vadovavo muziejų ir paminklų apsaugos valdybos viršininkas J. Glemža. Komisijos nariais buvo kultūros paminklų mokslinis metodinės tarybos pirmininkas R. Botūra, trys specialių mokslinių restauravinių-gamybinių dirbtuvių darbuotojai S. Čerškutė, A. Raulinaitis bei Ž. Simonavičius, o taip pat klaipėdiškiai architektai P. Šadauskas ir S. Šidlauskas, muziejaus direktorė B. Ebertienė.

Komisija išvaikštinėjo visas senamiesčio gatveles kelis kartus, apžiūrėjo daug pastatų ir nustatė senamiesčio ribas, remdamiesi XVI-XVIII amžių miesto planais.

Klaipėda tada buvo apjuosta gražiais žvaigždės formos pylimais. Didelė dalis tų pylimų išlikusi ir dabar, nors ir užstatyta pastatais.

Pagal buvusius pylimus komisija ir nuvedė senamiesčio ribas.

Po ribų nustatymo ir paskelbimo nė viena įstaiga nebegalės statyti naują ar taisyti savo nuožiūra senus pastatus senamiestyje, neatsiklaususi paminklų apsaugos valdybos leidimo. O valdyba, žinoma, žiūrės, kad senamiesčio vaizdas nebūtų sugadintas, modernizuotas.

Tokiu būdu klaipėdiečiai ir turistai galės pamatyti gražią viduramžišką Klaipėdos dalį. Paminklų apsaugos valdyba ne tik nustatė senamiesčio ribas, bet ir rūpinasi pairusių įdomių pastatų restauravimu.

Žvejų laivas "Jonas Biliūnas"

Jau įpratome, kad Lietuvos žvejybiniame laivyne plaukioja laivai, pavadinti rašytojų vardais. Turime "J. Žemaitę," "P. Cvirką," "V. Montvilą," "C. Nėrį." Greitu laiku laivynas pasipildys dar vienu didžiuoju žvejybiniu šaldomuoju traleriu, kurį baigia statyti Nikolajevsko mieste prie Juodosios jūros. Laivas gaus "J. Biliūno" vardą.

Simonaitytė vasaroja Priekulėje

Balandžio 20 d. iš Vilniaus į Priekulę atvažiavo liaudies rašytoja J. Simonaitytė. Ta proga ji surengė pietus, kuriuose dalyvavo jos giminaičiai, klaipėdiškiai ir draugai.

Jau kuris laikas, kai J. Simonaitytė negalėjo net laiško parašyti, nes labai skaudėjo ranką. Dabar skausmas rimsta, ir rašytoja tikisi, kad galės atsidėti savo darbui.

Ji žada Priekulėje gyventi visą vasarą.

Baigėsi saviveiklos apžiūra

Balandžio pabaigoje baigėsi meno saviveiklos kolektyvų apžiūra. Ji parodė, kad dainavimo, šokimo, vaidinimo lygis pakilo.

Paaiškėjo ir nugalėtojai atskirose grupėse. Nugalėtojais tapo pedagoginės mokyklos, "Trinyčių" fabriko klubo ir medicinos darbuotojų profsąjungos meno saviveiklininkai.

Jie ir kiti geriausieji dalyvavo baigiamajame apžiūros koncerte, kuris užtruko keturias valandas. Koncerto programos pagrindą sudarė lietuvių liaudies dainos ir šokiai, klasika ir džiazas.

Vėl paroda

Po J. Petrausko ir P. Balčiaus jau trečias liaudies meistras šiemet surengė savo darbų parodą. Leonas Balčiūnas savo laisvalaikį skiria tapybai. Virš 40 paveikslų jis eksponavo gražioje kinoteatro "Vaiva" fojė.

Atsiliepimų knygoje parodos lankytojai palieka įrašus, liudijančius, jog L. Balčiūno kuriamas menas suprantamas ir artimas visiems. Ypač gerai atsiliepiama apie žiemos ir kaimo peizažus.

"Mozūrija" Klaipėdoje

Nieko nestebina, kai Lenkijos laivai įplaukia į mūsų jūrų prekybos uostą. Jie—dažni svečiai.

Bet laivas "Marovše" ("Mozūrija") buvo visiškai kitoks. Juo atplaukė apie šimtą Lenkijos moksleivių-harcerų (skautų), kurie plaukė taikos maršrutu iš Gdynios, turėdami tikslą aplankyti tarybinius uostus: Klaipėdą, Rygą, Taliną, Leningradą.

Uoste lenkus pasitiko Klaipėdos moksleiviai ir lydėjo po visą miestą. Jie parodė savo svečiams miesto panoramą nuo Kultūros Rūmų bokšto, supažindino su Klaipėda. Prie Pergalės paminklo lenkų harcerai padėjo gėles žuvusiems kovoje prieš fašizmą. Trys svečių grupės aplankė miesto vidurines mokyklas: K. Donelaičio vardo pirmąją vidurinę, penktąją ir keturioliktąją.

Paskui svečiai vėl vaikščiojo po miestą, pirko mūsų suvenyrus. Ypač patiko jiems lietuviškos tautinės juostelės.

Per dieną lietuvių ir lenkų moksleiviai spėjo taip susidraugauti, kad vakare, laivui keliant inkarą, verkė ir išplaukiantieji, ir palydintieji.

Premjeros teatre

Dvi premjeras gegužės šventėms paruošė Klaipėdos Dramos Teatras. Tai—G. Kanovičiaus pjesė "Niekas nepasibels" ir Eduardo de Filipo "Neapolio lošėjai." Pirmąją pjesę režisavo teatro vyr. režisierius Povilas Gaidys, antrąją — Aleksandras Žadeikis.

Klaipėdos džiazo laimėjimai

Labai sėkmingas šis pavasaris mūsų džiazo kolektyvams.

Statybininkų klubo džiazas (vadovas Teodoras Kareckas) dalyvavo Elektrėnuose įvykusiame džiazų konkurse ir iškovojo geriausiojo vardą.

Neužilgo po to džiazas dalyvavo Kaune vykusiame konkurse "Kauno pavasaris," kur iš 21 dalyvavusio džiazo buvo pripažintas geriausiu kartu su Kauno džiazu "Oktava." Trečią vietą "Kauno pavasario" konkurse laimėjo kitas klaipėdiečių džiazas—jūrų prekybos kultūros rūmų (vadovas Arvydas Paltinas). Šio džiazo solistė Nelė Paltinienė pripažinta geriausia "Kauno pavasaryje." Kitas šio džiazo solistas Eugenijus Ivanauskas dalyvavo respublikinio radijo ir televizijos lietuviškos dainos konkurse "Vilniaus bokštai." TV žiūrovai ir radijo klausytojai išrinko Eugenijų geriausiuoju; tur būt, už tai, kad jis dainavo paprastas, neįmantrias, bet labai melodingas ir nuoširdžias — tikras lietuviškas— kompozitoriaus A. Raudonikio dainas.

Yra gerų muzikantų ir balsingų dainininkų Klaipėdoje!

Algirdas Pateckas

Bridgeport, Conn.

LDS 74 kp. parengimas

LDS 74 kuopa ruošia žaidimų popietę sekmadienį, gegužės 26, Lietuvių Jaunų Vyrų Draugijos svetainėje, 407 Lafayette St. Pradžia 2 valandą.

Tikslas — sukėlimui lėšų dėl pasiuntimo didesnio skaičiaus delegatų į LDS Seimą, kuris bus liepos 12 ir 13 dienomis, Worcester, Mass.

Gaspadinės, kaip ir visuomet, prirengs skanių lietuviškų užkandžių užtenkamai. Bus malonu svečius sutikti ir priimti.

Bridgeportas ir šį kartą tikisi laimėti aukštą dovaną už naujų narių prirašymą į LDS.

J. J. Mockaitis

Worcester, Mass.

Olympia Parkas atsidaro gegužės 26 d.

Visi matom, koks gražus yra pavasario laikas, bet ne visi matom, kokis yra gražus mūsų Olympia parkas. Išrinktoji parko pagražinimui komisija su John Petkunu priešaky, namas iš vidaus jau pagražintas, o Kazė Sabaliauskienė darželiuose aplink namą prisodino visokių gėlių ir ji tą daro jau keliolika metų. Užmokestį ji tik gauna gražų ačiū su linkėjimais geros sveikatos ir dar daug metų būti tų gražių gėlių agronome.

Sugrįžo iš Floridos žiemos atostogų mūsų veikliioji gaspadinė Helen Žilinskienė ir pasiūlė man padaryti šį pranešimą spaudai, kad Olympia Parkas oficialiai atsidarys gegužės 26 dieną. Dainų programoj dalyvaus Ona Dirvelienė, Helen Janulytė-Smith, Irena Janulienė, Jonas Sabaliauskas ir Albertas Daukšys.

Čia rasit gardžius pietus ir ištroškę galėsit atsigerti, kas tik ko norėsit.

Laukiam daug svečių iš mūsų plačios apylinkės, kur galėsit praleisti dieną mūsų gražiajame Olympia Parke.

Juozas M. Lukas

St. Petersburg, Fla.

PADĖKA

Širdingai dėkojame LLD 45 kuopos valdybai ir nariams už skaitlingą atsilankymą į šermenis ir laidotuves. Labai dėkui Dainos Mylėtojų chorui už liudėsio dainas ir solo išlydint į kapines, ir Jonui Mileriui už pasakytą atsisveikinimo kalbą šermeninėje ir kapinėse, grabnešiams už nuoširdų paskutinį patarnavimą.

Dėkojame "Laisvei" ir "Vilniai" už suteikimą vietos laikraštyje, taipgi korespondentams už parašymą į spaudą apie mano gyvenimo draugo J. Žilinsko mirtį. Dėkojame už gėles, kurios taip išdidžiai puošė mano Jono ir tėvo karstą, visiems dėkojame už prisiųstus užuojautos laiškus, kurie suramino mus mūsų liudėsio valandoje.

Žodžiu, nuoširdžiai dėkojame visiems draugams ir draugėms iš arti ir toli, kurių nepamiršime niekados.

Žmona **Helena Žilinskienė**
Duktė **Arline Urbaitienė**
Augusta, Me.
Sūnus **Walter Žilinskas**
Waltham, Mass.

Visuomenės parama

Panevėžys. — Tvarkant ir gražinant miestą, šiemet pirmą kartą dalyvavo pramonės įmonės, statybos ir transporto organizacijos. Miesto tvarkymo darbams iš savo fondų jos išskyrė 180 tūkstančių rublių. Kolektyvų lėšomis bus išasfaltuota 15 tūkstančių kvadratinių metrų gatvių, paklota beveik tiek pat šaligatvių, nutiesta ir iššvyruota 13 naujų gatvių.

Tvarkant žaliuosius plotus, kurių mieste dabar yra net 167 hektarai, darbininkai, tarnautojai ir moksleiviai pasižadėjo atiduoti 23 tūkstančius darbo dienų.

Pramonės įmonių, organizacijų kolektyvų ir visuomenės iniciatyvai pritarė miesto Darbo žmonių deputatų tarybos sesija.

Kai atvyks poilsiautojai

Nuo pernykščio uragano Palangoje nukentėjo miškai ir paplūdimys: nušluoti pastatai, nuneštas jūros tiltas. Kokia Palanga pasitiks poilsiautojus?

Kopos jau "apkarpytos", sustiprintos. O bendrame paplūdimyje — statybos aikštelė. Į jūrą žengia vis ilgėjanti polių eilė: statomas naujas, dar platesnis ir aukštesnis, tiltas. Kartu kyla bufetai, persirengimo kabinos bei kiti pastatai.

Palanga poilsiautojus pasitiks atjaunėjusi.

V. Čilinskas

Peteliškės laivą paskandino

Vokiečių krovininis laivas "Adleris" 1913 metais plaukė Persų įlanka. Staiga ant laivo nusileido didžiulis debesis peteliškių. Jų neįmanoma buvo nuvaikyti. Jos nugulė iliuminatorius.

Vairininkas, nieko nebematydamas, išklydo iš kurso ir užplaukė ant povandeninių uolų. Laivas ėmė skęsti. Kai per garsiakalbį kapitonas įsakė žmonėms palikti laivą, peteliškės pakilo ir nuskrido.

HELP WANTED MALE

FACTORY HELP needed immediately. No experience. Apply after 8 AM. WALLACE PRODUCTS, Inc., S. W. cor 31st & Jeffferson St.
CE 2-9900
(38-44)

EXPERIENCED TOOLMAKERS
For jewelry, permanent position. Highest pay. Generous fringe benefits. Write sending resume to: Box G-10, Jefferson Building, Philadelphia, Pa. 19107
(38-40)

Help Wanted Female

NURSES—RN'S & LPN
Excellent opportunity to start and grow with soon to open ICU. Experience helpful but not nec., will train under ICU Head nurse and MID'S. Straight evening or night or rotating evening and night shifts with differential. Excellent benefits.
Call
CIRCLE TERRACE HOSPITAL,
Alexandria, Va., Nursing Office.
TE 6-6900 bet. 8 AM and 4 PM for interview and tour of unit.
(34-38)

OPERATORS—Expd.
Knit shirts and slacks. Zipper setters, collar & sleeve setters, etc. Seamers and hemmers, good pay. Steady work, many employee benefits. L. B. COREN COMPANY, 3330 N. 3rd St. GA 6-4347. (37-41)

WOMAN
To clean small apartment, once a week.
Call LI 9-0424
Between 8 and 10 A. M.
(38-41)

OPERATORS
New spacious air-cond. shop with steady work and very high earnings has openings for expd. front makers, section workers, joiners, small parts operators for better quality dresses & sportswear. Unusual opportunity.
JUNEE LTD
1005 Market St., 7th fl., Phila., Pa.
(37-41)

MALE or FEMALE

COUPLE
Vegetable cook and pantry woman. $200.00 per week. Apt. provided.
Call MI 6-1576.
BLUE BELL INN,
Blue Bell, Pa.
(37-42)

COUNTER GIRLS
Part time, 11 AM to 2 PM. Pleasant surroundings.
Devon & Wayne area. Excellent wages.
MU 8-1494
(38-39)

Help Wanted Male

WE NEED YOU FOR THESE JOBS
if
You are 1st class Welders, Heliaric Sheet Metal Mechanics.
Journey man, 2nd & 3rd class considered also.
Press brake operator. Capable of setting up and running close tolerance work.
Refrigeration man work from print, schematics and sketches.
—All benefits—
ANGELO COLONNA, INC.
1300 Taylors La., Riverton, N. J.
1-609-829-7770
(32-41)

MEN. General Laundry work. No experience needed. Steady 2 shifts. Start $1.40 hour. Apply:
GORDON DAVIS LINEN SUPPLY CO.
1620 N. 11th St. (at Oxford St.)
(37-41)

Unskilled, dependable, middle aged man. Willing to learn to operate paper twisting machine. For 3-10 PM shift. Steady employment, good fringe benefits.
FIBRE YARNS & FILLERS, Inc.,
3rd & Somerset St., Phila., Pa.
(37-41)

CORRUGATED BOX MEN
Experienced & Trainees
Rotary Press Operators
Slitter Operators
Taper Operators
Two Motor Operators
General Factory Help
Top Wages & Fringe Benefits
Daily & Night Shifts
Apply 8 AM. to 5 PM
Or phone for Appointment
MID-ATLANTIC PACKAGING SPECIALTY
4 Stump Road
Montgomeryville, Pa.
Call: 855-5146 or LI 8-3844
(37-40)

DRAFTSMAN. Mobile construction equip. 1-3 yrs. exp. in making detail drawings for machine or fabrication shops. Top rates, 8 paid holidays, pd. vac., pension plan, medical and surgical benefits for employees and dependents. Apply: — D-FAB ENGINEERING, Division of Fruehauf Corp. Route 202, Montgomerville, Pa. 247-3126. (37-41)

FACTORY LABORERS in Maple Shade Industrial Center. Apply in person to Mr. Kudenko 8 AM—4:30 PM. Monday thru' Friday.
CHERRY SPECIALTIES CORP.
1-609-662-5551.
(37-41)

MACHINE EQUIPMENT OPERATORS. And helpers, particularly lathe men, part time or full time. Day or night. Will consider with or without exp. Easily accessible by interstate 95 or U.S. 1. ELECTRONITE CARBON CO., 10501 Decatur Rd., Philadelphia, Pa. NE 7-0600.
(37-40)

Help Wanted Male

OPPORTUNITY. You are wanted at once if you are good FIREMAN. Black Seal in charge or better. Boiler Rm. Duty & gen'l maintenance Hospital exp. pref. Call Mr. Iversen.
609-845-0100. (32-38)

PRODUCTION SUPERVISOR
Experienced. In line Supervision, time evaluation, and wiring techniques, strong electronics background. Liberal benefits, excell. advance opport. apply: DYNACO, INC., 3060 Jefferson St.
(37-39)

PRODUCTION WORK
MEN. TEXTILE MILL. NO EXP. NECESSARY. GOOD PAY & WORKING CONDITIONS.
AN EQUAL OPPORTUNITY EMPLOYER.
APPLY:
HEPLON, INC., Ford Bridge, W. CONSHOHOCKEN, PA.
(37-41)

FOREMAN. Top Notch. Sewer and paving construction.
Delaware County area.
Call SA 9-2959
(37-41)

FLOOR MECHANICS
EXP. MEN
FOR TILE & CARPET WORK.
STEADY EMPLOYMENT
CALL MR. STERN
AT
KI 5-7000
(37-38)

ROUTE MEN. To service vending machines. Exp. not nec. Must be honest and of impeccable character. If you have these qualifications and willing to work hard we will train you. An exec. salary for the men we select. ARCADE COIN-O-MATIC, 818 N. Broad St., Phila., Pa.
(37-39)

SHEET ROCKERS
N. Philadelphia. $1.50 per board.
Call CE 6-5301.
(37-43)

GOOD PAY AUTO BODY MAN
Added benefits for the right man. 5 days, 42½ hr. week. Holiday and vacation. UMBRIA AUTO BODY, Roxboro, Pa. IV 2-6094.
(37-39)

GOOD PAY WELDERS
Must work from prints, do own set ups with minimum of supervision. SHEET METAL. Exp. req. to operate power sheer & brake. Lt. gauge fabrication. Clean shop, good benefits. Call Mr. Krivulka, 1-609-424-2266. Bet. 8 AM-5 PM.
(37-40)

SERVICE STATION Attendant full time. Mechanically inclined. Call ES 9-9951. ELKINS PARK SINCLAR STATION, Township Line & Church Lane, Elkins Park.
(37-41)

MAN. For lumber sales to retail trade. Knowledge of lumber, etc. desirable but not nec. Steady neat appearance and man who likes to sell and also do minor cutting and (little) non-professional work in the (small job) department of lumber annex. Phnoe 302-478-2900. Mr. Emil, 'til 6 PM. daily. (38-40)

SHEET METAL
Installer, mechanics 1st class, shopman, and fieldman and helpers exp. in comm. and residential work. Top pay, fringe benefits, year round employment. 609-854-0112, after 6 call 609-428-5768 or 609-428-1065.
(38-44)

INSTLLATIONS UNLIMITED.
One of the largest installation companies in the city. One of the highest paying companies, plus benefits, are looking for all types of APPLICATORS, SERVICEMEN & MEASURING MEN. With or without equipment. Steady all year round work. 1426 N. Front St. GA 5-3730.
(38-40)

Gesintuvas skaičiavimo mašinoms

Elektroninės mašinos privertė konstruktorius sukurti joms specialias priešgaisrines sistemas. Pasirodžius pirmiesiems pavojaus požymiams, visos mašinų patalpos ir magnetinių juostų saugyklos pripildomos angliarūgštės dujų.

Pranešimas

Montello, Mass.

Montello Moterų Apšvietos Klubas rengia pavasarinę išvyką birželio 9 d., K. Ustupo sode. Kviečiame visus dalyvauti. Turėsime valgių ir gėrimų. Pradžia 1 val. dieną. Rengėjos.
(39-40)

FOR SALE

Farms & Country Places for sale. Woodhull Steuben Co. 125 acres of good farmland, close to Pa. State line. 11 rm. house. Large barn. New roofs, water in house & barn. New oil furnace & bath. Ideal for beef cattle. Creek & Spring water. School bus. The best of big & small game hunting. Tools if wanted, call: 1-607-359-3840. Addison, N. Y. (38-43)

Jau laikas rūpintis piknikų rengimu. Laikas užsisakyti parkus ir iš anksto pasiruošti garsinimus piknikų.

KEARNY, N. J.

Antanui Kushliui

Mirus

Reiškiam nuoširdžią užuojautą jo žmonai Barborai, likusiai vienai be savo mylimo vyro, taipgi užuojautą artimiesiems ir draugams.

Felicia Shimkienė,
Edward ir Eugene,
mano sūnūs
ir jų šeimos.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Mirė Geg. 8 d., 1967

Jau vieneri metai kai mirė mūsų sūnus—

Jonas Žiuraitis

Liko nuliūdime—
Anna Žemaitis,
motina
J. Žemaitis,
patėvis
Cleveland, Ohio.

Iš kalbų, pasakytų R. Mizaros palaikus išlydint į Lietuvą

DR. A. PETRIKA:

Šiandien mes dalyvaujame antrosiose velionies Rojaus Mizaros laidotuvėse. Praeitų metų rugsėjo mėn. 23 d. lydėjome jo palaikus į Maspetho krematoriją, o dabar jo pelenus išleidžiame į jo numylėtą Tėvynę, Tarybų Lietuvą, pastoviam palaidojimui.

Nuo tos tragingos dienos, kada užgeso draugo Rojaus gyvybės šviesa, jau praėjo atuoni mėnesiai, o, rodos, dar tik vakar su juo kalbėjomės, dalijomės mintimis. Kaip liūdna, kaip graudu!

Mes gerai prisimename velionį Rojų kaip gerą draugą, gabų rašytoją ir veiklų visuomenininką. Jo raštus mes mėgome, juos vertinome ir jų autorių gerbėme. Tokiu mes jį visuomet prisiminsime. Mes linkime jam ramiai ilsėtis jo gimtojoje Dzūkijos žemėje.

Gi jo darbščiai žmonai, draugei Ievai, kuri veža Rojaus pelenus į amžinos ramybės vietą, linkime laimingai atlikti šią sunkią misiją ir sugrįžti pas mus, kad ji galėtų mums papasakoti apie Lietuvoje įvykusias iškilmingas laidotuves.

Dar kartą—laimingos kelionės!

-:-

BRONĖ KERŠULIENĖ:

Gerb. draugai
ir draugės:

Su velioniu Rojum Mizara pirmą sykį susipažinau prieš 50 metų. Tai buvo 1918 m., kai gyvenau su tėveliais ir sesute Binghamton. N. Y.

Rojus buvo pažangiųjų organizaciju pakviestas sakyti kalbą Lietuvių Svetainėi. Kadangi man prisiėjo būti pirmininke, tai Rojus buvo sustojes pas mus.

Pastaraisiais laikais jis man per keletą sykių vis prisimindavo, kaip jis sielojosi prieš tą parengima, nes tai buvo jo pirma kalba, sakyta viešai, ir dar svetimoje kolonijoje.

Bet, žinoma, kalba pasisekė, ir paskui jis daug sykių buvo kviestas į mūsų kolonija su pažangiu organiaciju reikalais. Jis daug pagelbėjo visiems veikėjams, o ypatingai mudviem su sesute, kuomet reikėjo užimti valdybų vietas draugijose. Jis neatsisakė atsakyti i laiškus su draugijų reikalais.

Paskutiniu sykiu Rojui teko būti Binghamtone 1950 m., staiga mirus poetui Stasiui Jasilioniui. Jis buvo pakviestas kalbėti šermenyse.

Rojus ir pas mus buvo sustojęs ir prašė, kad nuvežčiau į ligoninę atlankyti mano tėvelį, nes jis gulėjo mirties patale. Drg. Mizara sakė: "Aš noriu atsisveikinti su draugu Zmitra." Ir grįžęs atgal į Brooklyną jis gražiai "Laisvėje" aprašė apie tėvelio mirtį.

Per pastaruosius 9 metus man gyvenant šiame mieste, man ir Volteriui teko labai dažnai sueiti su velioniu draugu Rojum. Jis visada būdavo labai draugiškas su mumis.

O ypač šiais keleriais metais, man užėmus sekretorės postą New Yorko Lietuvių Moterų Klube, kur velionio žmona Ieva Mizarienė yra gabi ir labai aktyvi Klubo pirmininkė, man dažnai prisiėjo turėti pasikalbėjimų su draugais Mizarais.

Labai yra gaila netekus Rojaus. Jis paliko didelę spragą pažangiajame veikime.

Atsisveikindama su Rojaus palaikais, noriu išreikšti pagarbą ir užuojautą nuo Lietuvių Moterų Klubo pirmininkei Ievai Mizarienei, su širdingais linkėjimais laimingos kelionės, stiprios ištvermės atlikti šią liūdną misija, kad išpildyti savo vyro Rojaus prašymą, nuvežti jo palaikus į jo ir visų mūsų mylimą tėviškę, Tarybų Lietuvos žemelę, prie jo mylimų draugu ir palikti jį amžinam poilsiui.

Viso labo jums, miela Ieva.

Polonia Club on Statute of Limitations

On April 28th, at a meeting of the membership of the Polonia Club, it was unanimously resolved that a protest be sent to President L. B. Johnson against freeing of guilt the nazi criminals who committed atrocious crimes against humanity during World War II.

The Statute of Limitation expires in West Germany on December 31st, 1969 and it is time now to express our sentiments and make them known—before the criminals, gulty of murdering millions of Polish and Jewish people during the occupation of Poland, are freed and escape their judgement and just imprisonment. **C. N.**

Crimmins teismas tebevykdomas

Mrs. Alice Crimmins, įtarta uždusinime ar pasmaugime ketverių metų dukrytės, pirmasias 5 teismo dienas išsilaikė "šaltai." Iki tol buvę liudymai lietė įvairius bylos techniškumus.

Šeštąją dieną pašauktas liudyti dr. Richard Grimes, kuriam 1965 metų liepos 14 d. teko pareiga apžiūrėti už pusės mylios nuo namų krūmokšniuose rastą mergytės kūneli. Daktarui pradėjus į tardančiojo prokuratūros nario klausimus atsakinėti, Mrs. Crimmins isteriškai pravirko. Teisėjas paskelbė keliolikos minučiu pertrauką.

Sesiju pertraukomis greta jos būna jos vyras Edmund, su kuriuo tragedijos metu jinai nebegyveno kartu; sugrižo poron jau po vaikų žuvimo.

Policija turi "ašarų"

New Yorko policijos inspektorius McManus pripažino, kad policija turi gausa chemikalo, žinomo pavadinimu mace arba ašarinėmis bombomis. Bet, sako jis, jų dar nevartojo ant žmonių susirinkimų ir neketina vartoti.

Brooklyno Junior High mokykloje 371 kova nenurimo. Prieš ją demonstruoja vietos gyventojai.

Plėšikus sustabdė

Dežuruojantis policininkas James Saridis sėdėdamas savo mašinoje netoli gazolino stoties prie 137-25 Jamaica Ave., pamatė jog ten kas nors nenormalu. Nusprendė palaukti, pažiūrėti. Kai pora stoviniavusių vyrų įėjo stotin, jiems stoties prižiūrovą ėmus kamantinėti, policininkas įėjo ir juodu areštavo.

Plėšikai vienas 23 m., iš Hollis, kitas 29 metų, iš Springfield Gardens.

Vėl nauji taksai

New Yorko gubernatorius Rockefelleris pasirašė pakėlimą taksų už cigaretes, gazoliną, taipgi už asmenišką ir už biznio uždarbius.

Brooklyne areštuoti du jauni vyrai. Įtarti, kad būdami valdžios palaikomos jaunimui programos vadovais sukčiavo.

Mrs. Rose Shapiro, iki šiol ėjusi New Yorko Švietimo Tarybos viceprezidento pareigas, paskirta vykdomuoju prezidentu.

Išvežiotojų streikas

Gegužės 2 d. prasidėjęs prekių išvežiotojų streikas vis dar tebebuvo nebaigtas.

Paprastai per dieną atliekama 200,000 išvežiojimų, o dabar beveik sustabdė. Vyriausias ginčas eina dėl darbo sąlygų.

Atsiprašau

Apgailestauju ir atsiprašau, kad praėjusio penktadienio "Laisvės" laidoje tilpusiame gedulingo velionio R. Mizaros palaikų į Lietuvą išlydėjimo aprašyme nepaminėta išleistuvių rengimo komisija. Tai padaryta nesąmoningai, skubiai juodraštį nurašant.

Komisijoje buvo P. Venta, L. Kavaliauskaitė ir S. Večkys.

V. Bunkienė

Nužudė senienų pardavinėtoją

James Marone, 73 metų, geg. 16-os rytą rastas nušautas savo krautuvėje, Jamaikoje. Menama, kad apiplėšimo metu jis su savimi turėjęs $1,500.

Apiplėšimo dalyvius kas nors matė, jų parodymais vadovaujantis 3 asmenys suimti tardymui. Vieno bute radę $500 ir asmens liudymų kortelių.

Brangūs apartmentai eina vis brangyn

Queens gražesniųjų rajonų Forest Hills, Kew Gardens, Rego Park ir kitų nuomininkai skundėsi valdinėms įstaigoms, kad jų aukštos nuomos vis eina aukštyn. Kai kuriuose apartmentuose pakėlimai siekia nuo 10 iki 40 procentų.

Žmonės kalba kad tuo būdu daugelis bus verčiami grįžti į lūšnynus, ten jau esamą skurdą didinti.

New Yorko valstijos seimelis užgyrė leidimą šnipams šniūkštinėti pokalbius telefonu.

Nepaprastas priešfašistinis masinis mitingas N. Yorke

Amerikinė Sąjunga kovai prieš fašizmą ir rasizmą ruošia nepaprastą masinį mitingą. Jame bus pateikta išsamūs pranešimai apie esamąją padėtį, apie tai, kas jau veikiama ir kas numatoma veikti šioje darbo srityje.

Šiam mitingui gautas ir nepaprastas kalbėtojas, buvęs Varšuvos geto sukilimo dalyvis, narys eilės priešfašistinių veiksmų dr. Abraham Berman.

Mitingas įvyks šio ketvirtadienio vakaro 7 val., geg. 23 d., Sheraton-Atlantic Hotelio Red Room, 34th St. ir Broadway, N. Y. Įėjimas nemokamas.

Kviečia visus. Reikėtų ir mums, pažangiečiams, ten būti.

Iš LLD 185 kuopos susirinkimo

Susirinkimas įvyko gegužės 14 d. "Laisvės" salėje, Ozone Parke. Narių atsilankė nemažai, bet pagal abelną kuopos narių skaičių, tai buvo permažai.

Susirinkimą atidarė kuopos organizatorius V. Venckunas. Jis ir susirinkimui pirmininkavo.

Ona Kazlauskienė, finansų sekretorė, raportavo iš kuopos finansų ir narių stovio, pareikšdama, kad beveik visi nariai užsimokėjo nario duokles už 1968 metus. Tai kuopa kaip finansais, taip ir nariais, yra gerame stovyje.

Pakeltas klausimas apie kuopos išvažiavimą į Forest Parką birželio 16 dieną, ar nepakenks išvažiavimui tėvų diena—Amerikos tradicine diena Fathers Day, bet prieita išvados, kad tėvus galės pagerbti ir gražiame parke, tai yra Forest parke.

Manoma turėti gerus pietus, nes į komisiją apsiėmė gerai patyrę asmenys, tokie kaip V. V. Venckūnai, J. Zajankauskas (Zayan), O. Šukaitienė ir J. Grybas. Lauksime gausios publikos atsilankymo iš arti ir iš toli.

J. Zajankauskas (Zayan) perstatė ir pinigus sumokėjo už du naujus narius, tai yra Antaną ir Ireną Iliginius.

J. Grybas išrinktas į priešnacinę konferenciją.

185 kuopa laiminga, turėdama savo narių tarpe ne vien tik "Laisvės" redaktorius, bet ir labai gabų talentingą liaudies dailininką Vincą Venckūną, kuris yra iš medžio išdrožęs arba išskaptavęs gražias ir visiškai panašias stovylas tokių žymių žmonių kaip Leono Pruseikos, Prano Alevičiaus, smetoninio režimo aukas Juozo Greifenbergerio ir kitų.

Kad tos stovylos nepasiliktų Venckūno kabinete, buvo sumanymas kada nors rudenį surengti dailės parodą ir po tam tuos kūrinius pasiųsti į Lietuvą, Lietuvos kuriam nors Dailės muziejų! Bet tai tik kol kas sumanymas.

Sekantis kuopos susirinkimas įvyks birželio 11 d. 2 valandą, nariai prašomi dalyvauti.

Po susirinkimo Ona Kazlauskienė, Ona Šukaitienė ir V. Venckūnienė pavaišino skania kava ir pyragėliais. O Vincas Baltrušaitis pavaišino kokiu tai raudonu skystimėliu, stipresniu už barščių rasalą. Ačiū Jums, draugės ir draugai, už geras vaišes.

C. N.

SERGA

Elena Vaitkienė (Waitkens) jau kelinta savaitė nesijaučia gerai. Jos gydytojas patarė pasiduoti ligoninėn ištirti sveikatą.

Antradienį, geg. 21, ji išeina į Mary Imaculate Hospital, 152-11 89 Ave., Jamaica, N. Y. Nežinia, kaip ilgai jai teks ten būti.

Elena yra Aido choro narė. Norėjo atciti į pamokas pereitą penktadienį, bet jautėsi silpna, tai negalėjo pribūti.

Vaitkų rezidencija: 150-16 84 Rd., Jamaica, N. Y. Tel. RE 9-0084.

Linkime Elenai greitai pasveikti. **J. G.**

MIRĖ

Po sunkios ligos praėjusį šeštadienį, gegužės 18 d., mirė ilgametis laisvietis Simonas Griškus. Mirė sulaukęs 85 metus amžiaus. Liūdesyj paliko duktė, žentas ir anūkas

Palaikai pašarvoti Šalinsko šermenėnje ir bus palaidoti antradienį, gegužės 21 dieną, Cypress Hills kapinėse.

Reiškiame gilią užuojautą velionio artimiesiems.

Vandalai sužalojo mokyklą

Gegužės 15-os vidurnaktį apžvalgydami miestą policininkai pamatė, jog į 129-ją pradinę mokyklą (648 Quincy St.) įsilaužta. Daug baldų sužalota, įvairių reikmenų išbarstyta, sulaistyta.

Spėjama, kad sužalotų ir išvogimų nuostolis siekia 10 tūkstančių dol.

Ten pat policija suėmė 3 pusberniukus, vyriausias 16-kos metų; kiti buvo išlakstę, vyriausias bus teisiamas. Be abejo, tyrinėtojai išaiškins ir kitus.

Plėšikai tik pasivažinėjo

Booklynę areštuotas paskutinis iš grupės penkių asmenų, įtartų bandyme pagrobti sunkvežimį, prikrautą brangiais spalviniais televizoriais ir panašiais baldais. Vairuotojui sustojus prie lempos vežiman įšoko plėšikai, su revolveriu rankoj dirigavo kur jis turi važiuoti.

Paskui tą sekė kitas sunkvežimis, pasamdytas grobiui susikrauti, o tą mašinoj sekė kiti grobikų suokalbininkai. Ta procesija išlakstė mylių mylias miesto gatvėmis, vis nerasdami nepastabios vietos prekėms iškrauti. Pagaliau grupė tapo pastebėta, 4 asmenys areštuoti; penktasis buvo pabėgęs, jį areštavo jo bute.

Brownsvillėj dviem pusberniukams susipešus, policija juos areštavo. Pamatę areštus išeidami iš 263-sios mokyklos mokiniukai suirzo, prasidėjo tikra "vaina," vartaliojimas, mėtymas visko kas tik po ranka papuolė. Iššaukė kelias dešimt policininkų.

Mirė geležinkeliečių unijos vadovas

Minneapolis. — Mirė buvęs Brotherhood of Railroad Trainmen per 10 metų prezidentas Wm. P. Kennedy, 1962 metais išėjęs pensijon. Mirdamas turėjo 76 metus amžiaus.

Korėjos karo metu geležinkelių darbininkai, Wm. P. Kennedžio vadovybėje, buvo paskelbę generalinį streiką, kurį prezidentas Trumanas armijos pagalba sulaužė.

4 Amerikos studentai atvyko Š. Vietnaman

Hanoi, Šiaurės Vietnamas. — Čia atvyko keturi Amerikos studentai tikslu susitikti ir pasitarti su Š. Vietnamo studentais.

Š. Vietnamo spauda paskelbė, kad atvyko Miss Naomi E. Jaffe, Jonathan S. Stielstra, Mark Sommers ir David M. Tobis, visi pasižymėję kovotojai prieš karą ir prieš drafto įstatymą.

Republikonas senatorius Javits sutiktų būti ir Liberalų partijos kandidatu.

New Yorke 2,500 miestinių autobusų jau aprūpinti "two-way" telefonais.

Nepaisant kai kurių miestinių protestų jau samdomi statybininkai statyti Howard Park ligoninę gydymui apnuodytų narkotikais.

Majoras Lindsay prašo seimelį, kad jis leistų miestui naujais taksais sukelti 89 tūkstančius dolerių.

Barnard kolegijos viršenybė leis Lindai LeClair ten baigti mokslą. Ji buvo šalinama už sugyvenimą su mylimu studentu slaptai, be santuokos.

New Yorko valstijos seimeliui pasiūlyta divorsuotiems vyrams lengvinti alimonijų mokesčius.

Phillip Bonosky dirbs naujame dienraštyje

"The Worker" praneša, kad lietuvių kilmės novelistas Philip Bonosky (Baranauskas) įstojo į naujo dienraščio "Daily World" redakciją ir ten pastoviai dirbs.

Jis jau pradėjo dirbti "Workerio" redakcijoje. Labai įdomus jo raštas tilpo geg. 19 d. laidoje. "The Issues Behind the School Battle".

Kaip žinia, naujas dienraštis pradės išeidinėti prieš liepos 4 d.

Mirė Eleanor Darnton, rašytoja, redaktorė

Westport, Conn. — Mrs. Eleanor C. Darnton mirė turėdama 61 metus amžiaus. Ji buvo pasižymėjusi rašytoja ir redaktorė.

Ji buvo "Women's News" redaktorė, taipgi redagavo keletą laikraštukų, parašė keletą knygų apie jaunamečių gyvenimą, rašinėdavo žurnalams. Iki pat mirties ji redagavo žurnalą, National Arthritis and Rheumatism Foundation leidžiamą.

Parengimų kalendorius

Birželio 16 d.

LLD 185 kuopa rengia pietus Forest Parke. Pietūs bus duodami 12 val.

Brooklyn, N. Y.

Metiniam "Laisvės" koncertui salė—Polish National Hall—užregistruota Lapkričio-Nov. 10 dienai.

(39-40)

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

Ne visi skaitytojai prisiunčia mums teisingus ZIP CODE numerius, kurie turi būti pažymėti prie adreso. Prašome pažiūrėti ant popierėlio, ant kurio jūsų pavardė ir adresas pažymėtas ant laikraščio. Ir jeigu nėra ZIP CODE numerio, prašome tuoj pranešti mums.

Iš anksto tariame ačiū už jūsų kooperaciją.—L. Ad-cija.

Ozone Park, N. Y.

"Laisvės" direktoriai prašomi nepamiršti posėdžio šį pirmadienį, gegužės 27 d.

Sekretorius (39-40)

LLD 1 kuopos nariams

Susirinkimas įvyks gegužės 27-os vakarą "Laisvės" salėje. Turime svarbių pasitarimų bėgamais reikalais. Visi dalyvaukime.

Valdyba

Ruošia Jonines

Prašome įsitėmyti, kad birželio 23 d. yra ruošiamas JONINIŲ pokylis pas Joną ir Juliją Lazauskus jų kieme. Tai bus Jonų pagerbimas.

Kitos grupės yra prašomos nieko tą dieną neruošti.

Vėliau bus pranešta daugiau informacijų. (38-39)

Newark, N. J.

Paskaita—**World of To-Day.** Skaitys Mr. V. A. Yakontoff, nuo Russky Golos. Įvyks geg. 26 d., 2 val. dieną. Ukrainian Home, 723 S. 14th St. Kviečiame dalyvauti.

Autobusu vykimas į Arrow Park, Monroe, N. Y. Sekmadieni, birželio 2 d. Busas išvyks nuo Ukrainų Namo, 723 S. 14th St., Newark, N. J., 8:30 v. ryto. Kelionė į abi pusi $2.50.

(38-39)

Amerikos nuostoliai Vietname: 166,474

Pentagonas raportuoja, kad nuo 1961 m. sausio 1 d. iki 1968 m. geg. 4 d. amerikiečiai panešė Vietname sekamus nuostolius: užmušta 22,389 kareivių, nekareivių — 3,795, sužeista 139,169, dingo 1,121, viso 166,474.

Nac. Išsilaisvinimo Frontas skelbia, kad partizanai padarė amerikiečiams gerokai didesnius nuostolius.

Mažiausias atominis laikrodis

JAV pradėti gaminti serijomis nedideli atominiai laikrodžiai. Jie sveria apie 9 kg. tiksliai rodo laiką, todėl yra patogūs aviacijoje ir kosmonautikoje.

Remdami "Laisvę" paremsite judėjimą už taiką.